لوړ خیالونه او

ژور فکرونه

انتخاب، ترجمه، تألیف

د

لروانښاد استاد ګل پاچا الفت

Ketabton.com

اهداء

پښتو ژبې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د ناشر سریزه

((لوړخیالونه او ژور فکرونه)) د ارواښاد استاد الفت له خوا راغونډ شوی اثر دی، ده د دې اثر له پاره د نړۍ د هغو پوهانو آثارخوښ کړي چې په یوه وخت هم پیاوړي مفکرین او هم د پیاوړي قلم خاوندان لیکوالان او ادیبان وو. خو استاد دا آثار داسې را پښتوکړي چې د ترجمې نخښه هم نه پکښې ښکاري، او لکه د ده د غوره نثرونو غوندې روان خواږه او له شعري کیفیت نه برخوردار دي. ده دا ګمان هم کړی چې د داسې مفکرینو افکار یې د خپلې ترجمې له پاره غوره کړي چې دی یې هم د فلسفې په ژوربښه پوه دی او هم دی په خپله له همدې لړۍ مفکرینو څخه دی.

همدا راز ده د نوموړو لیکوالو هغه پارچې خوښې کړي چې زموږ د ټولنې له پاره یې نه یوازې دا چې فکر او مطالب نا اشنا نه دي بلکه زموږ د ټولنې د ښې استفادې وړ افکار او مطالب لري.

سازمان مهاجرین مسلمان افغانستان د ارواښاد استاد الفت دا غوره اثر د فکر او نثر د یوې ښې نمونې په توګه خپروي.او هیله ده چې افغان ځوانان به یې په مینه ولولي او د فن او فکر زده کړه به ترې وکړي.

په درنښت

سازمان مهاجرین مسلمان افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

سر ليك :	مخ:	سرليك:	مخ:
آزادي	۱	په انګلستان کې	۱۳
اجتماعي عيبونه	۲	غويي	۱۴
ګل ويل	۲	دتاګور نغمې	۱۴
شپږ زره کاله پخوا	۲	شاعر او پرښته	۱۵
حضرت محمد (ص)	۳	غم اوخوشحالي	۱۶
خيال او اميد	۴	پارلمان	۱۷
له مرګه نه ويريږم	۵	ژوند	۱۷
د غم خوښي	۵	قوت اوجرئت	۱۷
دژوند لوبه	۵	تاريخ	۱۷
پوهه	۵	لوړه پايه	۱۷
هرچا وځورولم	۶	بدبختي	۱۸
زما تراني	۶	عقل	۱۸
د هوسونومرګ	۶	ترقي او تکامل	۱۸
د شاعر حال	۶	دژوند ضروري شرط	۱۸
شاعرته	۷	علم او اخلاق	۱۹
ادب او محبت	۷	فکراو احساسات	۱۹
دحقيقت اظهار	۷	تمسخراو ترحم	۱۹
پيغمبر	۸	دخلکو انتظار	۲۰
د نيکانو ارمان	۸	خطرناک	۲۰
قبراوګل	۸	د ژوندانه مخ اوښې	۲۰
افتخار	۹	ليونتوب اوحماقت	۲۱
څه غواړم؟	۹	په ځان باور	۲۱
دبېداى فقر	۱۰	تعصب	۲۱
هيرول	۱۱	ځان وپېژنه	۲۱
له هرچانه لرې	۱۱	شخصيت	۲۲
د شاعر خوشبختي	۱۱	بقاء	۲۲
تسلي	۱۱	کب	۲۲
هابيل اوقابيل	۱۲	هغه چې دنياته رانغله	۲۲
سخاوت	۱۲	څنګه به يو؟	۲۳
بى اسرې	۱۲	ستاسو فکر	۲۳
خلک اوشاعر	۱۳	که طبابت ترقي وکړي	۲۳
انسان	۱۳	څه غواړې؟	۲۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

سرليك:	مخ:
پوه اوناپوه	۲۴
ليونی	۲۴
مرګ	۲۴
روح	۲۴
افلاطون	۲۴
زموږپوهه	۲۵
بدي خبرې	۲۵
انساني سلوک	۲۵
انساني کمال	۲۵
د فکرروزنه	۲۶
ښکليتوب	۲۶
ښايست	۲۶
سياست مدار	۲۶
غولول	۲۶
فکرپه شعر کښې	۲۶
بدبختي اوشعر	۲۶
عشق او سعادت	۲۷
پوهه او عشق	۲۷
ښوونځی	۲۷
دفکر پانګه	۲۷
معرفت	۲۷
علم او علما	۲۷
ځان ښودل	۲۷
دښه کار علت	۲۸
تاج اوقلم	۲۸
مطبوعات او تاريخ	۲۸
حکومت او روزنامه	۲۸
دځان سعادت	۲۸
ځان مسعود ګڼل	۲۸
اجبار او اختيار	۲۹
عقل اوزړه	۲۹

سر ليك:	مخ:
کينه او مينه	۲۹
احتمالي مصيبت	۲۹
لياقت لرل	۲۹
شهامت	۲۹
لوی خلک	۲۹
اجتماع	۳۰
د جنګ اساس	۳۰
نجيبه غريزه	۳۰
شهرت اوشرافت	۳۰
هديه قبلول	۳۰
هيرول	۳۰
ځان غوښتنه	۳۰
مکررات	۳۱
نيکي	۳۱
دطبيعت قوانين	۳۱
انساني تکليف	۳۲
ژوند	۳۲
هيرول	۳۳
حکمت اوسعادت	۳۳
انشا	۳۳
مطالعه اوتفکر	۳۴
خوی او خصلت	۳۴
دوستانه مناسبت	۳۴
بدي اوضرر	۳۵
لويه اشتباه	۳۵
افتخار	۳۵
غضب او شهوت	۳۵
دوستي	۳۶
ښکلا	۳۷
وحشي اومدني انسان	۳۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه

وربځې پورته په هوا کښې دي، څاڅکي ښکته په زمکه کښې.
هغه څه چه په هسکو وريځو کښې شته په ژورو څاڅکو کښې هم شته. په دغو اوبو باندې
هم هماغه تنده ماتيږي.
د لوړ خيال او د ژور فکر نتيجه يوه ده.
ته! يا خپل نظر ډير لوړ کړه يا پخپل ګريوان کښې ډير سر ښکته کړه!
د شاعر او فيلسوف فرق همدغه دی.
زه شعر او فلسفه همدغه شان ګڼم.

((الفت))

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزادي

په کوم حق دهوا آزاد مرغان په پنجروکښي اچوئ؟
څه حق لرئ چې دغه آسماني نغمه وا ل له ګوښه ځایونو، له چینو اولښتیو، دسپیدو له رڼا او د ونو له څانګو څخه بیلوئ او د ژوند
پانګه ترینه اخلئ.
انسانه ! ته په رښتیا دا ګومان لرې چې لوی خدای دغه ښایسته مخلوق ته دا وزرونه او ښکې ددې لپاره ورکړي دي چې ته یې
وشکوې؟
آیا بې له دغه ظلم او ستمه ته ښه ژوند نشي کولی؟
آخر دغو بیګناهو څه کړي دي چې ټول عمربه ستاپه زندان کښې تیروي.
دا څه معلومه ده چې د دغو بیګناه بندیانو سرنوشت زموږله سرنوشت سره نه دی تړلی.
دا چا ته معلومه ده چې ددغو مرغیو آه به دظالمانو حاکمانو په څیر په موږ را ونه ګرځي اوموږ به ونه ځوروي.
آه - هیڅوک نه پوهیږي چې په دغه جهان کښې زموږ له کړو نه څه نتیجه ولاړیږي؟
زموږ له هغو جنایتونو چې په خندا او خوشحالۍ انجام مومي د اسرارو په چارراهۍ کښې څه پیداکیږي.
کله چې دشنه اسمان سپک وزره مرغا ن چې ددې لوېې فضا الوتلو ته پیدا دي په پنجروکښې اېساروئ، هغه وخت چې دآسمان
دنېلي دریاب ښایسته لامبوزن د خپل ظلم په زندان کښې اچوئ دافکرنه کوئ چې یوه ورځ به ددوی په وینو لړلي نوکان له
قفسونو څخه راووزي اوتاسوته به دروړسیږي.
ایا تاسو دا فکرنه کوئ چې هر چیرته چې یو بندي دظلم اوستم له لاسه فریاد کوي خدای ورته په رحم او مهربانۍ ګوري؟
دخدای لپاره د شنو فصلونو اوکښتو نوکونجي دغو بندیانو ته وسپارئ.
بلبلان ازاد کړئ مرغۍ خوشې کړئ.
دغه ښکلې پنجرې چې دزینت لپاره ستاسو په کورنو کښې ځړیږي په ډیر دقت وګورئ.
دجهان هغه تله چې تاسې یې نه وینئ دوه پلې لري.
همدغه دقفس نري او زري مزي دي چې دزندانو او جیلو نو تور اهنین سیخونه ترینه جوړیږي.
د اسمانونو، د چمنونو، دسیندونو بې ازاره لارویو ته زیان مه رسوئ او ازادۍ ته یې په احترام وګورئ.
ددغو بیوزلو اوبې ګناهو ازادي مه ایساروئ چې د تقدیر اوسرنو شت قاضي او حاکم ستاسو ازادي سلب نه کړی.
هغه چې د ظالمانو له ظلمه فریاد کوي پخپله هم ظلم اوتیری کوي.
انسانه! ته په رښتیا ازادي غواړې او ازدي دې خوښه ده؟
که دغسې وي نو بیا ولې دغه بندي اود خپل ظلم پټه خوله شاهد پخپل کورکښې ساتې.
ظالمه! ولې فریاد کوې چې په ماباندې ظلم او تیری کوي.
لږ څه خودغه بیوزلی بندي وګوره چې سیوری یې په تاباندې پریوتی دی.
دغه قفس ته خو لږ غونډې ځیرشه چې ستاپه کورکښې ځوړند دی او ته نه پوهیږې چې ددې پنجرې دسیخونو ترشا چې اوس په
کښې یو بې ګناه مرغه نغمه سرایي کوي دیوه زندان اساس اوبنیاد ایښودل کیږي.

(هوګو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي عیبونه

هغه څوك چې له ټولو اجتماعي عیبونو یعنې له خو دپرستۍ، تعصب، خطا كارۍ او دروغو نه خلاص وي له اجتماع سره به دومره مخالف وي چې بې له انزوا نه به هیڅکله ژوند و نه کړی شي.

(ګوستا ولوبون)

ګل وبل

ګل بوراته ویل:

زه او ته تقدیر یوله بله بېل کړي یو، زه دلته پاته کیږم مګر ته هرې خواته الوزې او هرلورته تلی شې، سره له دې مااوتا یوېه بل پورې زره تړلی او له خلکونه لرې خوا په خوا ژوند کوو.

زه او ته دومره یوبل ته ورته یو چې کله کله دواړو ته ګل وبل کیږي افسوس دی چې ته له نسیم سره پرواز کوې او زه په زمکه کښې زنداني یم.

ماڅومره ارزو لرله چې له تاسره والوزم اوستاپه مخکې خپله خوشبویي خبره کړم.

مګرته دومره لرې ځې چې زه درسره ملګرتیا نشم کولی.

ته همیشه په ګلونو کښې پرواز کوې زه یوازې د خپل سیورۍ ننداره کوم چې د لمرله ګرزیدو سره زما شاو خا ګرځي.

ته ځې اوبیا راځې بیابیرته ځې اود بل ځای قصد کوې مګر ماوینې چې هرسحر پخپل ځای ټینګ ولاړیم او اوښکې تویوم.

بوراګله! ددې لپاره چې زما اوستا یارانه ټینګه پاته شي یاته ماغوندې خپلې نبلې په زمکه کښې خښې کړه یاماته بڼې او وزرونه راکړه چې تاغوندې والوزم او له تا سره پروازو کړم؟

(هوګو)

شپږ زره کاله پخوا

شپږ زره کاله کیږي چې سړي دسړو په وژله لګیا دي.

.....آسمان هرکله د زنبق دګلونو او دښایسته مرغیو د ځالو په صورت خپل استازي رااستوي چې دوی دصلح اومحبت خواته راوبولي مګر دغه دمینې پیغامونه د خلقو له زړونو څخه دلیو نتوب اثرنه وړي.

له ډیر و وخته دځمکې د خلکو زوروره مینه له وژلو او وینو تویولو سره پیداشویده.

ډیره موده کیږي چې دملتونو خوږه او جذابه موسیقي دجنګ او جګړې ساز او سرود دی.

ډیر وخت دی چې افتخار د ویرو ونکې خپسکې بڼه پیداکړي ده چې په دیو هیکله ارابه په لاره تیریږي او ښځې، نران، لوی، واړه له پښو لاندې چیتوي.

اوس زموږ سعادت اونیکبختي له ډیرې مشکل پسندۍ نه کار اخلي اوهغه وخت یې وچولی غوړیدلی وی چې خلک ووایي ((خوځانونه وژنو)) اوس باید دسعادت ګټلو لپاره د جنګ نغاره وډ نګیږي.

هر چیرته د پولادو برق په چلیدو دی، په هر ځای کښې دبلو لمبولوګي اولوخړې پورته کیږي.

هغه خلک چې ډلې ډلې د خلکو د وژلو لپاره د جنګ میدان ته روان دي د خپلو تورو شپو دروڼو لو لپاره د توپونو د خولو لمبو ته ضرورت لري.

داټول کاروانه یوازې دقومونو دمشرانو د جاه طلبۍ لپاره دي.

هغوی لاپه موږ باندې خاورې نه وي اړولې چې زموږ په قبرنو باندې ددوستۍ معاهدې کوی.

ځنا وراو مرغان لاد جنګ په میدان کښې زموږ په وینو او هډوکوپسې ګرځې اودغه اقایان یو له بله سلامونه او احترامونه مبادله کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمور په ننۍ دنیاکښې هیڅ ملت نه غواړي چې یو بل ملت خپل ګاونډ ووینې.
هغه کسان چې ددوی د حکومت دوام زموږ د حماقت نتیجه ده هره ورځ د قهر اوکینې احساس زموږ په روح کښې تقویه کوي او هغه اور ته لمن وهي چې دوی پخپله بل کړی دی....
ښایي چې له یوه سیوری لاندې ارام کښیناستل دیوې چینې خوړې او به څښل، له یوې ګښې او ګوړې ونې لاندې له خپلو رؤیاسره مشغولا خوند او لذت ولري مګر دنن ورځې انسان له دې ټولو خوندو نه زیات خوند د خپلو وروڼو په وژله کښې مومي.
هغه وخت چې سپیدی چوي او د رڼا پیغام جهان ته راوړی، هغه وخت چې دسحر مرغه نغمه سرایي کوي دغه جګړه مار انسان دوژلو او وینو تویولو په فکر کښې وي.او له کینې نه کاراخلی.

(هوګو)

حضرت محمد (ص)

هغه (ص) پوهیده چې دعمر وروستۍ سلګۍ ده او د ژوند رڼا لکه د مازیګر زیړی لمر درنګ ساعت له سترګو پنا کیږي.
دی به تل په فکر کښې ډوب و او په هیڅا به یې پروه نه اچوله.
چې په لاره به روان ؤ، له هرې خوا سلامونه پرې وېل کیده، ده به هم هر چاته په مهربانۍ ځواب وایه.
په ړیره کښې یې شل ویښتان سپین نه لیدل کیده او زهیر تیایې ورځ په ورځ زیاتیده.
کله به چې اوښانو اوبه څښلې دی به ورته وردیده او هغه ورځې به یې په زړه ګرځیدې چې ده به دخپل تره او ښان څرول.
هروخت به د خدای په درګاه کښې په زار او نیاز مشغول و.
خوراک یې بیخې لږ و او ډیر ځله به یې په نس پورې تیږې تړلې.
پخپل لاس به یې خپلې میږې لوشلې، چې جامې به یې وشلیدې په زمکه به کښیناست او خپل کالي به یې پخپله ګنډل.
د ځوانۍ قوت یې نه وپاته، ډیرو روژو دده بدن کمزوری کړی و. په ډیرو اوږدو ورځوکښې به یې درمضان ټولې روژې نیولې. د درې شپینو کالو و چې ناخاپه تبه پرې راغله.
هغه قرآن چې د خدای له لورې پرې ناز ل شوي و، ټو ل یې ولوست. داسلام بیرغ یې سعید ته په لاس کې ورکړ او هغه ته یې وویل:
دازما دژوند وروستۍ ورځ ده ته په دې پوه شه چې بې له یوه خدایه بل خدای نشته، ته د هغه په لاره کښې جهاد وکړه.
دی ډیر آرام معلومیده مګر نظریې د هغه لوړ پرواز عقاب غوندې و چې د لورې فضا په ترکولو مجبور شوی وي.
په دغه ورځ هم د ی د هر وخت په شا ن دلمانځه لپاره مسجد ته راغی اوپه حضرت علي یې تکیه کړې وه، مومنان او مسلمانان وریسې راروا ن وو او په مخکې یې مقدس بیرغ رپیده.
چې مسجد ته ورسیده رنګ یې الوتی و او خلکوته یې وویل:
ای خلکو! که چیرې دپاک خدای (ج) اراده نه وای مابه له یو ړانده اوناپوه نه څه فرق نه درلود.
چا ورته وویل د خدای(ج) رسوله! هر چا چې ستا بلنه د حق په لورې واوریدله ستا په خبرو یې باور راغی او په ایمان مشرف شو.
کله چې ته دنیا ته راغلې نو په آسمان کې نوی ستوری ښکاره شو او د کسری د طاق درې برجونه و نړیدل.
مګر هغه (ص) خپلو خبرو ته دوام ورکړ او و یې ویل: اوس زما وروستۍ ساعت رارسیدلی دی او د آسمان پرښتې زما په باب کې مجلس لري.
غوږکیږدئ او واورئ! که ما ستاسو کوم یوه ته کله کومه بده خبره کړې وي هغه دې پاڅیږي او پخوا له دینه چې زه له جهانه لاړ شم ما ته دی بیرته راوګرځوي او هماغه څه دې را ته و وایي.
که مې څوک وهلی وي و مې دې وهي که مې له چانه څه اخستي وي رانه دې واخلي، په دغه وخت کې یې هغه لږکی حاضرینو ته وړاندې کړ چې د ده په لاس کې و، هلته یوه بوډۍ ناسته وه او وړی یې وریشلې هغې چیغه کړه چې ای د خدای رسوله خدای دې له تا سره ملګری وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده (ص) بيا و ويل: اى خلكو! په خداى ايمان لرئ او د هغه حضور ته په تعظيم سرونه ټيټوئ، د ميلمنو پالنه کوئ پرهيز ګار اوسئ او عدالت وچلوئ.

دغه وخت لږ غونډې غلى او په فکر کښې شو بيا يې ورو ورو ګامونه واخستل او و يې ويل: ژوندو خلکو! زه بيا تاسو ټولو ته وايم چې زما د تللو وخت دى ژر کوئ پخوا تر دې چې زه د اجل پياله نوش کړم زما ګناه چې ما کړى وي را په ياد کړئ او هر بد مې چې ستاسو له هر يوه سره کړى وي، له ما نه انتقام واخلئ.

خلك له ده نه غلي او نيولي په څنګ تيريدل، ده د ابوالفدا[ء] له خاه نه اوبه را وغوښتلي او مخ و لاس يي و مينځل، يوه سرې ترينه درې درهمه وغوښتل ده سمدلاسه ورکړه او ويې ويل: ((د حساب فيصله دلته ښه ده نه په قبر کښې)) خلکو په ډيره مينه په هغسې نظر لکه چې کوتره يې لري دغه د جلال او عظمت خاوند ته کتل چې ډيره موده د دوئ د داډ او اميد مرکز ؤ.

دى (ص) خپل کور ته ننووت ډير خلك د کاله نه د باندې پاتې شوه او ټول شپه يې په ويښه تيره کړه سحر چې سپيدې و چاودې ده و ويل: ابوبکره! زه نور د پاڅيدلو توان نه لرم پاڅيره ما ته قرآن ولوله په دغه وخت کې د ده کور بي بي عايشه(رض) د ده تر شا ولاړه وه.

دى د آيتونو په اوريدلو مشغول ؤ چې حضرت ابوبکر (رض) لوستل، کله به يې په ورو ورو شروع شوى آيت تمام کړ، په دغه وخت کې نورو ټولو ژړل او چا خپله ژړا نشوه ټينګولى.

نژدې ماښام ؤ چې عزرائيل (ع) د کاله په دروازه کښې ښکاره شو او د ننوتلو اجازه يې وغوښتله.

د خداى (ج) استازي و ويل: پريږدئ چې د ننه راشي، په دغه وخت کښې هر چا د ده په سترګو کښې د ده د ولادت د ورځې غونډې يو عجيب ځليدونکى برق ليده.

عزرائيل (ع) ده ته وويل: د خداى (ج) رسوله ته خداى (ج) خپل حضور ته بللى يې.

ده و ويل: زه د حق دعوت ته لبيك وايم له دغه وينا سره دى وريږديده او د يوه آرام نفس په وتلو د ده شونډې بيرته پاته شوې او حق ته يې ځان وسپاره.

((هو ګو))

خيال او اميد

د آسمان په لوړو کښې کومه يوه ډيره ښه ده؟ زه هر څوك خپلې عقيدې ته پريږدم او پخپله د آسمان هغې لور ته په زړه کې ډير ځاى ورکوم چې تل په پرواز کښې ده او خيا ل ورته وايي.... دې ښکې جنۍ ډير ښه هوسونه پخپل پلو کښې راټول کړيدي.

آسمان خپلې دغې هوسناکې او نياز مينې لور ته اجازه ورکړيده چې هر څه يې زړه غواړي هغه له ځان سره واخلي. دې ښايسته او ګلالۍ جنۍ کله د ګلو تاج په سر باندې ايشى د سوسن امسا په لاس د ګلو او سنبلو په چمن کښې ګرځي بورا ګانو ته د الوتلو لورى او لودن ښيي.

لکه د شاتو مچۍ له ګلونو سره خوله په خوله شي او په شيره يې ځان مړوي.

يو وخت له خورو ورو څڼو سره خپله سپينه ښه زوروړې سيلۍ ته سپاري او په دغه حين کښې د سحر د سپيدو سپينه جامه يا د تورې شپې تور کالي اغوندي او هره ګړۍ د خلکو په نظر کښې بيله جلوه لري.

د لوى خداى دغه ښيګڼه بايد هيڅکله هيره نکړو چې موږ يې د دغې وفا دارې جاودانې پيغلې په ملګرتيا بر خوردار کړو.

زموږ سرنوشت يې دد ې له سرنوشت سره په يوه ملکوتي پيوند کلک وتاړه چې په غم او ښادۍ کښې راسره وي.

په دغه ښکلې بخشش بايد ډير خوشحاله اوسو او دا ښايسته حوره ډيره وستايو.

د زړه په کورکښې دکور د ميرمنې ځاى بايد ديته پريږدو او ډير پام وکړو چې هغه بد ګذرانه او بدخو يه خواښې يعنې عقل ددې ښکلې نازنينې ناوې زړه ازار نکړي.

او ه يوازې همدغه جنۍ په ما باندې نه ده ګرانه دد ې له خورسره هم زه ډيره ټينګه علاقه لرم.

خوريې له دينه لږ څه لويه او جدي شانته ده چې ((اميد)) ورته وايي.

څومره به ښه وي چې دغه مهربانه ملګرې چې له ډيرې مودې زما د سعادت پانګه ده ترهغه وخته راسره وي چې زما دژوند ډيوه مړه شي او ژوند خاتمه ومومي. (ګوته)

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مرګه نه ویریږم

له مرګه نه ویریږم، که څوک راته ووايي چې نن شپه مرې زه به ووایم چې د خدای رضا مې قبوله ده، مګر خدای دې نه کا چې څوک راته و وايي ديوه تن ژوند ستا له لاسه تريخ دی.

((کانت))

د غم خوښي

زما دا خبره بې له پوهانو بل چاته مه کوئ ځکه چې ناپو هان بې له ملنډو په نور څه نه پوهيږي
زه غواړم هغه څوک وستايم چې ځانته اور لټوي اولکه پتنګ سره اورته ځان غورځوي.
دعشق په شپوکښې چې دژوند نيا لګې کر ل کيږي او د حيات ډيوه لاس په لاس ګرځي دسپيني سپوږمۍ په ليدلو ستاپه روح کښې يو مرموز هيجان پيداکيږی، ته بيا خپل ځان دتورتم په زندان کښې بندي نه وينې ځکه چې هر ه ګړۍ ديوه مقام ارزو درسره وي.
ته بيا داوږدې لارې او ډګران سفرله غمه خلاصيږي او خپله اروا په بيړه د نور اوصفا چينې ته استوې چې دشوق په لمبه لکه پتنګ ځان ستي کړې.
ترڅو چې په دغه نکته پوه نشې ((مړشه چې ژوندی شې)) په دغه تورتم او تیاره جهان کښې به لکه نوم ورکی میلمه اوسيږې.
(ګوته)

دژوند لوبه

څه موده ما او تا يوله بله زړونه تړلي وو، اوپه غم اوښادۍ کښې ملګري وو.
په وارو وارو مو دنجځې او ميړه لوبه شروع کړه بې له دې نه چې خبره جګړو او دعووته ووزي.
ډيرځله مو يو له بل سره وخندل، ددوو مینو غونډې مو يو د بل په مخ دمينې لاسونه راښکل، شو خي مووکړه، يوله بله مو خوله واخستله او خوله مو ورکړه.
په اخرکښې مو د ورو په شان په ځنګلونو او کښتونوکښې د الاداد اوپټپټانې لوبه شروع کړه او يوله بله داسې پټ شوو چې تراوسه مو سره نه دي موندلي.
(هاينه)

پوهه

ديو هې قوت ته وزرونه مه پيداکوئ، بلکه څه سرپ ورپورې وتړئ.

(بيکن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرچا وځورولم

ځينو پخپل عشق وځورولم، ځينو په کينه زما زړه ازار کړ.
چا د عشق په زهرو زما ډوډی ولړله.
چا زما د شرابو په پياله کښې دکينې زهر توی کړه.
مګرله هرچانه هغه چا ډيروځورولم چې نه يې راسره کينه پيداشوه او نه مينه.

(هاينه)

زما ترانې

زما ترانې ټولې په زهرو لړ لې دي.
ولې به نه وي لړلي آيا تا زما دزنده ګۍ په جام کښې زهر توی نه کړه؟
زما ترانې ټولې په زهرو لړې دي، ولې نه وي لړلې ايا زه پخپل زړه کښې په زر هاو ماران نه لرم؟
آيا له دغو ټولو مارانو نه علاوه ته زما په زړه کښې ځای نه لرې ای زما دلداره!

(هاينه)

د هوسونو مرګ

زما هوسونه مړه شو مګر زه لا ژوند ی يم.
ما خپل زړه له خوږو او خوندورو رؤ ياؤ څخه وشکاوه او مړنشوم.
اوس ما ته بې له رنځ تيرولو او غم خوړلونه نور څه نه دي پاته.
زماغلی اوچوپ زړه د هميشه لپاره دااميدو له ټودوالي محروم دی
زما د سرنوشت طوفانونو زما دژوند تر اوتازه ګل مړاوی کړ اوس زه يوازې له نا اميدۍ او افسر ده ګۍ سره مخامخ يم او د نجات
وروستۍ ګړی ته ګورم.
زه هغه وچه پاڼه يم چې منی اوخزان يې ليدلی مګر دا لا په لغړ ښاخ پاتې ده اود ساړه ژمي بادونه يې ريږدوي.

(پوشکين)

د شاعر حال

ترڅو چې د هنر رب النوع تازه طعمه ونه غواړي شاعرغلی او ارام دی.
دی هم د نورو غونډې په خوږو او بو پسې هڅه کوي او د وګړو په شان په ډيرو ورو کارونو باندې بوخت وي.
د ده اسماني سريدنه غلې وي او هيڅ غږ ترينه نه خيژي.
زړه يې له غم اورنځه فارغ وي او د ژوند له مبتذلو خوښيوسره يې تعلق وي.
لنډه داچې د جهان بې هنره خلکو غونډې عادي ژوند لري.
کله چې نا څا په د هنر رب النوع د شاعر په زړه کښې څه واچوی روح يې لکه ګربته چې له درانه خوبه پا څيږي ريږدي او له دغه
احمقانه وخت تيرولو څخه خوابدی کيږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جهان له عادي شور او غوغا څخه تښتي او خپل سر د خلکو نا ځیزه بوتانو ته نه ټیټوي، بلکه په ډېر وقار او ټینګار له دغه عالمه کناره کیږي د ډکو سیندونو په موجونو او د ځنګلوپه شاعرانه زمزمو پسې روانیږي

" پوشکین"

شاعرته

شاعره! د خلکو په ستاینه مه غولیږه! ځکه چې دمدح او تحسین نغاره ژرغلې کیږي.
داحمقانو او بیشعوره خلکو خندا او وینا ته غوږ مه ږده!
تل غلی جدي او ټینګ اوسه!
ته پادشاه یې باید د شاهانو غوندې په انزواکې ژوند وکړې.
ته خپله لاره مه پریږده او هغه ځای ته ولاړشه چې ستا ازاد طبیعت یې درښیي.
ته د خپلو هغو اندیښنو او خیالاتو محصول چې په تا باندې ډېرقدر لري خلکو ته وړیا ورکړه او پخپله دغه بخشش له چانه څه مه غواړه!
اجر او مزدوري مه غواړه ځکه چې ستا مکافات یې له تانه بل څوک تا ته نشي درکولی.
ته پخپله د خپل ځان قاضي یې ځکه چې هیڅوك ستا په باب کښې تا غوندې سختګیرنه دی.
ای مشکل پسند هنر منده! آیاته پخپل کارپخپله خوښ یې؟ ایا ستازړه خوشحاله دی؟ که دغسې وي نو بیا څه پروا ده که خلک له تاسره دښمني وکړي او تاته بدووایي.
پریږده چې احمقان د هغه معبد په غولي کښې لاړې توکړی چې په محراب کښې یې ستا د نبوغ اور لمبې کوي. پریږده چې دوی د خپلې بې عقلۍ په وجه ستا د ځلاند مشعل پایې ولړزوي.

(پوشکین)

ادب او محبت

پام یې نه و، ددې په ځای چې په ډېر ادب راته تاسو ووایي په ډېره مینه یې راته وویل:
((ته)) په دغه وخت کښې د خوشحالۍ او خوشبختۍ خیا ل زما مضطرب ا وپریشانه روح ونمانځه او عاشقانه مچې یې ترې واخستله.
زه او س د هغې په مخکې ولاړیم او یوه شیبه ترینه سترګې نشم اړولی.
په خوله وایم ای ښکلې پیغلې (تاسو) څومره په ادب یاست مګرپه زړه کښې وایم: ته پرما باندې څومره ګرانه یې.

" پوشکین"

دحقیقت اظهار

که زه د حقیقت په اظهار کښې زیان ووینم پرو انشته خو چې حقیقت زما د چوپوالی په وجه زیان ونه وینی.

" مترلینګ"

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبر

دمعنی تنده او تلوسه راسره وه.
په چوپه اوغلی بیدیا کښې لالهانده ګرځیدم.
هغه پرښته چې شپږ وزرونه لري له پاسه راکوزه شوه او خپلې ګوتې یې چې له خوب اوخیاله سپکی وې زماسترګوته رانزدې کړې.
ما د وار خطا ګربتې غوندې خپلې سترګې پرانیستې.
د هغې لاس زما دغوږونو له څنګه تیرشو زماپه غوږونو کښې ناڅاپه یو مرموز اواز پیداشو.
همدغه وخت ما داسمان د زړه د تپیدو اواز واوریده.
د دریاب له موجونولاندې مې د بحري حیواناتو تګ راتګ ولیده.
دکورو په بوټوکښې مې د تاک څانګې اوپانې لیدې چې وده کوي او لویږي.
پرښته زما شونډوته رانزدې شوه زما هغه ژبه یې رانه پریکړه چې کاریې نیش وهل و.
بیایې پخپلو لاسونو چې په وینولړلی وو یوه بله ژبه زما په خوله کښې کښیښوده.
زما په ځیګر یې تیره توره ومنډله زما رپیدونکی زړه یې راو ایست.
او د اور سوځو ونکې لمبه یې زما په سینه کښې ننویستله.
زه دیوه مړي په شان غلی او بې حرکته دبیابان په شګوکښې پریوتم. دغه وخت مې ناڅاپه خدایي غږ ترغوږه شو چې ماته یې ویل: یا څیره ِ سترګې وغوړو ه، د خدای فرمان ته غوږ ونیسه او د اجرا لپاره یې سمدلاسه روان شه له بیابانو نو او دریابونو نه تیرشه پخپلو اورینتو خبرو د ایمان اور د خلکو په زړوکښې بل کړه!
" پوشکین"

د نیکانو ارمان

د نیکانو لوی ارمان دادی چې دسږو جوړولو په کار کښې برخه ولري که څه هم ددوی کارپټ پاته شي او څوک پرې پوه نشي.
" پوشکین"

قبر او ګل

قبرسره ګل ته ویل:
ای د عا شقانو ګله! هغه د اوښکو څاڅکي چې هره شپه د چرغړ او سحرله سترګوستا په ښکلې بڼه راتوئیږي ته پرې څه کوې؟
ګل وویل:
او ل راته ووایه ! هغه چې ته یې هروخت خپلې ګیدې ته ننباسې څه ورسره کوې؟
قبروویل: ګله ! زه له هرې اروا نه چې ماته یې سپاري پرښته جوړوم او اسمان ته یې لیږم.
ګل وویل: قبره! زه دغه اوښکې ورو ورو د عطرو اوعسلو په صورت تبدیلوم او خلکو ته یې ورکوم!
" هوګو"

(c) ketabton.com: The Digital Library

افتخار

دا طلایی سکه چې د دنیا په بازار کښې د افتخار په نامه چلند لري هیڅ ګڼمه.
هو! زه ورته په کرکه ګورم او له پښو لاندې یې کوم.
هغه چې د خپل هنر مزدوري غواړي دټیټ فطر ت خاوند دی.
هغه چې ددغه بازار په سرو او سپینو پسې لیوا ل دی پرېږدئ چې دې بې ارزښه سکې ته لاس وغځوي.
داسکه هغه څوک اخلي چې ځان خرڅوي.
که ته غواړې چې دغه خلق وپېږې نوراشه دوی ټو ل ځانونه خرڅوي.
ته باید دو ئ ته یو مناسب قیمت وټاکې او خپله امیانی وشرنګوې.
که داسې ونه کړې نو د دوئ په تقوی اعتراف کوې.
ایاته نه پوهیږې چې دوئ ټول دتقوی خاوندان دي.
افتخار او تقوی تل اوره په اوره وړاندې ځي.
ترڅو چې دنیا شته خلق د تقوی بهاپه افتخار تا دیه کوي.
دافتخار دسکې اواز دی چې دنیا یې په پښو درولې ده.
ماپرېږدئ چې د جهان دپرهیز ګارانو په مقابل کښې بدمعامله او سم.
پرېږدئ چې زه دافتخار خاوندانو ته هیڅ ښکاره شم.
زه چې ځان د دغسې خلکو په مخکې وینم زړه مې له اندازې نه زیات دحقارت تمنا لري.
زه دغه طلایی سکه چې د جهان په بازار کښې رواج لري او دافتخار په نامه یادیږي هیڅ ګڼمه اوپه نفرت ورته ګورم.
زه او س دافتخار او تقوی غوندې ورو څیزونو په مخکې نه یم ولاړ.
زه دغه وخت له ډیرو لویو حقایقو سره مخامخ یم چې یا باید غلی اوچوپ پاته شم یا ډیرې لویې خبرې وکړم.
ای زما پوهې اوهوښیاری! راشه هغه څه ووایه چې د نوروپه فکرکښې نه راځي.
"نیچه"

څه غواړم؟

د ډیرو خلکو له پټ رازونو خبرشوم مګرله ځانه لاخبرنه یم.
زما سترګې ماته دومره نزدې دي چې مانشي لیدای.
زما زړه غواړي چې له ځانه څه قدر لرې شم او خپله څیره ووینم مګر دومره لرې نه لکه چې له غلیم نه لرې یم.
اوس زما ډیرنژدې دوستان هم له مانه ډیر لرې دي.
زه غواړم د دوست او دښمن ترمنځ یوه فاصله ولرم ترڅو چې هغه څه په ځان کښې ولیدی شم چې په ماکې شته.
اوس پوه شوئ! چې زما زړه څه غواړي؟
" نیچی"

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بېړۍ فقر

لس کاله کېږي چې يو ځاځکی باران په ماباندې ونه وريده.
يوه سړه وږمه په ماونه لګيده د مينې او محبت پرخه زما دزړه په کښت پرينوته ځکه چې په دغه ځمکه هيڅکله باران نه وريږي.
زما پو هې! زه اوس تاته مخ اړوم او تاته اسره لرم چې په داسې وچکالۍ کښې ته و چتوب غوره نه کړې.
له تا نه هيله لرم چې زما لپاره روح خوښونکې وږمه، زه خوشحالوونکې پرخه، ژوند پالوونکې او رياشې.
پخوا تردې ماوريځو ته ويل چې زما له کو هستا نه لرې شئ.
ماويل: ای تورو وريځو زما له مخې نه لرې شئ چې د رنا پلوشه په ماباندې ډېره پريوزي او مخه مې ښه رڼا وي.
اوس د هغو وريځوپه لاره کښې دامونه ږدم چې ګوندې يوه شيبه زما په سرباندې سيوری شي او زما خبرواخلي.
پخواله دينه په تريخ حقيقت پسې ګرځيدم اوس دتصادف ځنو ته لاس غځوم اوغواړم چې ميلمه پالونکی شم، خپله برخه او دخپل وچولي ليک له ځانه ونه شړم.
نن زرتشت له خپلې سختې نه لاس اخستی دی او لکه تود باد چې کنګل ويلي کوي خپل ملايمت څرګند وي.
تراوسه لاپخپل کوهستان کې انتظار کاږي مګر دغره له لوړې څوکې راښکته شويدی.
له هغو کنګلونه چې تل ترتله ساړه او ترلي پاته کيږي يو قدم راتيټ شويدی ستومانه دی مګرخوشحاله معلوميږي.
غلی شه! چې حقيقت لکه تينګه وريځ زما په سرتيريږي دوريځې له زړه نه يوغير مريي برق ځليدونکی دی.
حقيقت ورو ورو له ډيرو لويو پته پايو او پلو څخه زماپه لوړې راښکته کيږي.
راشه! راشه! ګرانه حقيقته.
چوپ شه! دا زما حقيقت دی چې په ځيرځير او خواږه اضطراب راته ګوري او کتل يې لکه دستورو کتل جذاب اوشيطنت اميز معلوميږي ته به وايې چې زما د نيکمرغۍ راز يې پخپل حدس موندلی دی او پوه شويدی چې نن ولې دغره له لوړې څوکې راښکته شوی يم ولې ملايم او ارام يم؟ ته به وايې چې له ليدو اوکتو يې يو ګلرنګه ښامار ما ته خوله وازه کړې ده.
غلی شه! چې زما حقيقت څه وايې:
افسوس دی ستا په حا ل ای زرتشته! ستا حا ل دهغه چاغوندې دی چې سو چه زريې خوړلي وي، اخر به ستا ګيډه څيرې کړي او دغه زربه ترينه وباسي.
زرتشته! ته له اندازې نه زيات بډای، له حده زيات د خلکو سترګې بريښوې او په زړونو کښې ځانته حسد پيداکوي.
زه د ستا د ځليدونکې رڼاپه مخکی دريدای نشم او سيوري ته پناه ورم اوريږدم.
بډايه! ځه ولاړشه! ځه روانيږه ای زرتشته له خپل لمرنه لرې شه! ته غواړې چې له خپلې هغې رڼا نه چې له تاسره ډيره زياته ده نورو ته په لپولپو څه ورکړې.
ته په دې نه پو هيږې چې هغه شی چې له تاسره په رښتيا زيات دی پخپله ته يې.
که غواړې چې چاته څه ورکړې له ځانه تيرشه خپل ځان ورکړه ای زرتشته!
ته وايې لس کاله کيږي چې يو ځاځکی باران په ماباندې نه دی وريدلی، يوه سړه وږمه راباندې نه ده لګيدلې، د مينې شبنم زماپه زړه نه دی پريوتی.
ته دا اسره لرې چې په مينه درته وګوري اوتاښه وکړې.
اياته نه پوهيږې چې ستا د خوشبختۍ پلوشو او حرارت شاوخوا ځمکه سوزولې ده؟ هغه زمکه چې له بارانه محرومه ده له عشقه هم څه برخه نه لري.
اوس ستا، ستاينه څوک نه کوي، بلکه ته د خپل دسترخوان ډيوټو ټولوونکو ستاينه کوې.
زه تاپيژنم چې ډير فقيربډای يې.
ستا ډير شته تاپه عذابوي، ته خپل ځان په ډيره ورکړه ستومانه کوې. خپلې ارامتيا ته نه ګورې، له خپل ځان سره علاقه نه نيسې.
ستا باطن هميشه هماغه شان په شکنجه کښې دی لکه چې په يوانبارکښې له اندازې او ګنجايش نه زيات غنم واچو ل شي ياپه يو زړه کښې له حده زياته مينه پيداشي. ته خپل ځان قربانوې خو څوک ستا، ستاينه نه کوي!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای بې پوهې هوښیاره! که غواړې چې په نوروګران شې باید ډیر فقیرشې.
دا خلک له هغه چاسره مینه کوي چې په زحمت کښې وي هغه چاته یوه مړی ډوډی ورکوي چې وری وي.
ای زرتشته! که غواړې چې چاته څه ورکړې نو خپل ځان ورکړه او له ځانه تیرشه!
زما خبره واوره، زه ستا حقیقت یم!
" نیچه"

هیرول

هغه څوک چې څه نشي هیرولی ښه سړی نه دی.
څو ک چې همیشه د بل دملامتی خاطره له ځان سره ساتي دښه زړه خاوند نه دی.

له هرچانه لرې

رټل او رټل کیده یو هم ښه نه ګڼم او له دواړونه کرکه لرم.
د چا اطاعت نشم کولی اوله چانه اطاعت هم نه غواړم.
هغه چې له ځانه نه ویریږي بل هم نه ویروي.
په نورو باندې هماغه څوک حکومت کولی شي چې نورویروي.
زه به څنګه دغه کارته زړه ښه کړم چې د خپل ژوند په اداره هم نه یم خوښ.
زه غواړم چې د ځنګله یا د سیند حیواناتو غوندې یوه شیبه ځان هیرکړم چیرته یوازې کښینم.
له خپلو لرې اوږدو رؤیاو سره مشغول شم.
خپل ځان له ډیر لرې ځایه دلته راوبولم.
له ځانه زړه وشکوم اوبې له ځانه له بل چاسره څه مشغولا و نه لرم.
"نیچی"

د شاعر خوشبختي

دکلي رونق اوښتی دی، دخزان سیلۍ ټوله ښکلا له ځان سره وړیده، مګرشاعر د تیرو په یاد خپل غم سپکوي.
دی فکر کوي چې له داسې بدایعو نه یوه ښکلې تابلو جوړه کړې چې هیڅ خارجي وجودنه لري.
دی په ربښتیا ډیر خوشبخت دی چې برباد شوی ښایست د خپل خیا ل په دام کښې نیولی اوساتلی شي.
" ایشندرف"

تسلي

دژوند پاڼه زیړه ده، اوس تا تورو خاوروته سپاري ای دخاورو اولاده!
مګر غم مه کوه! ستاله خاورو نه به یو داسې نیالګی زرغون شي چې هرکا ل به نوي ګلونه نیسي او هرپسرلی به ستا په یادو عطر افشاني کوي.
" روکرت"

(c) ketabton.com: The Digital Library

هابيل او قابيل

دقابيل نسله! ته ارام ويده شه! ښه خوره او ښه څکه، تل موړ او خوشحاله اوسه! ځکه چې ژوند تاته په ډيره مينه خاندي.
مګرته ای د هابيل نسله! ته ل عمرپه خوارۍ او بدبختۍ کښې غوټه اوسه او په زحمت مړشه!
دقابيل اولاده! ډير خوشحاله او سه ځکه چې اسمان تاته په ډيرښه نظرکتلی دی اوته يې خوښ کړی يې.
د هابيل اولاده! ته همدغسې په غمونو، زحمتونو اوسختيو کښې تل ترتله ژوند کوه!
دقابيل زوزاده! خانده اوخوشحاليږه ځکه چې ستا کښت ډيرښه راغلی اوستا رمې کا ل په کا ل زياتيږي.
مګرته ای دهابيل زوزاده ! همدغه شان په لوړه شپې سبا کوه اوفرياد کوه.
دقابيل بچيو! تاسې تودو نغريو ته نږدې کښينئ او ځانونه تاوده کړئ مګر تاسې ای دهابيل بچيانو لکه ګيدړان په سمڅو او غارونو کښې له سړونه وريږدئ او وريږئ.
دقابيل نمسيو! تاسو معاشقه وکړئ! او څنګه چې ستاسو سره اوسپين زياتيږي خپل ټبر هم زيات کړئ او هرکا ل نـوي اولادونه راوړئ.
مګر تاسو ای د هابيل نمسيانو خپله اشتها وسيځئ او له خپلې کمبلې نه هيڅکله پښې مه باسئ!
دقابيل ټبره! ته د ځنګلوونو د حشراتو غوندې تل خوره او غتيږه!
مګرته د هابيل ټبره! له خپلو اولادونو سره په لارو اوکو څوکښې سر ګردانه ګرځه!
اه دقابيل نسله ! که ته مړ هم شې ستاپه غوښو او هډوکو به ځمکه تياره شي اوکښت به يې ډيرښه راشي مګرته ای د هابيل نسله! په ژوند هم څه حاصل نه لرې او هيڅ لاس ته نه درځې.
مګر ګوره! ای دقابيل نسله! سره له دغو ټولوشيانو يو لوی شرم هم ستا په برخه رسيدلی دی هغه دا چې ستا په حکومت کښې ((ياله او کرکۍ دسرنيزې په مقابل کښې مغلوبه ده)).
ته! ای دهابيل نسله دا ځمکه پريږده او اسمان ته وخيژه ځکه چې ځمکه يې ستا لپاره نه ده پيداکړی.

" بودلر"

سخاوت

سخاوت دانه دی چې سړی چاته ډيرڅه ورکوي بلکه په ځای ورکړه سخاوت دی.

"لاربروير"

بې اسرې

يتيم هلک وم، ددنيا له شتو نه مې دوه رڼې سترګې درلودې چې دزړه آرامتياپکې ليدل کيده.
زه په ډير اميد د لويو ښارونو خلکوته ورغلم مګردوئ ماته څه اعتنا و نه کړه ځکه چې دوی ته ډير زرنګ ښکاره نشوم.
شل کلن وم چې يوپټ اور زما په زړه کښې بل شو او يو نا څاپه راته ټولې ښځې ښکلې او ښايسته ښکاره شوې زه په ټولو مين شوم مګرپه دوئ کښې يوه هم په مامينه نه شوه او يوې ته هم زه ښکلې ښکاره نشوم، که څه هم ما وطن او پاد شاه نه درلود مګر بيا هم د جنګ ميدان ته ورغلم چې مړشم خو مرګ قبول نه کړم.
زه اوس نه پوهيږم چې دلته څه کار لرم او د څه لپاره يم؟ ماته دانه ده معلومه چې دنيا ته پخوا له وخته راغلی يم او که وخت رانه تيرشوی دی.

"ورلن "

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلك اوشاعر

یوه ورځ هغه لوی اوپراخه میدان هغه لوړ او اوچت غره ته وویل:
ستا په وچولي کښې دژوند نخښه هیڅ نشته، ستا پرمخ باندې همیشه دسیلیو او بادونو څپېړې لګیږي.
په همدغه وخت کښې د اولس خلکو شاعرته وویل: ستا سر وکارتل له خیا ل او اندیښنو سره دی اوستا وجود هیڅ نه دی په کار.
سنګین غره په ځواب کښې و ویل:
زه یم چې ستاله سینې نه هراز بوټې راکاږم. دغرمې سوځوونکې تو دوخه پخپل ساړه دم باندې سړومه، د طوفاني وریځو مخه نیسم. پخپلو ګوتو د واورو بخري جوړوم اوذ خیزه کوم یې زماله سینې څخه داوبو لښتي روانیږي اوتاته دژوند پیغام دروړي.
شاعر هم خلکوته وویل: پریږدئ چې زه سر په زنګانه کښیږدم او فکروکړم ایا تاسو نه وینئ چې زما د زړه له چینې نه ډیرې خوږې او به راخوټیږي چې دبشر تنده ماتوي.
"ګویته"

انسان

همیشه ویریدل،. په هروخت کښې هیله او اسره لر ل، هرکله دپخوانیو خاطراتو یادونه، دایمي شکایتونه، مسلسله ناراضي، د دروغو په لذت پسې افسوس او ارمان، په حقیقت پسې هیڅکله نه ګرځیدل، خپل ځان له خپل اصلي قیمت نه کله زیات او کله کم ګڼل، یوازې په غم او محنت کښې ځان پیژندنه، او د ګورپه غاړه دژوندپه ماهیت پوهیدل.
دا دی د انسان حقیقت یا لږ تر لږه زما مفهوم او معنی. سره له دغو ټولو خبرو زه پخپل ژوندکښې یو حقیقي افتخار لرم هغه دا چې ددروغو په شهرت پسې هیڅکله نه یم ګرځیدلی.
هیڅکله مې بې دعشق له درشله بل شي ته سرنه دی ټیټ کړی. زه عشق همیشه له ځانه لرې کړی او بیل کړی یم او د ښه نامه تنده یې په ماکې پیداکړیده مګر عشق او افتخار یوه هم تراوسه پورې بې دزړه له غمه نور څه نه دي راکړي.
"الفیري"

په انګلستان کې

دغم داستان بیانو ل او داسې څوک لر ل چې په دغه داستان پوه شي اوخپل پټ غمونه په کښې ووینې دغمجن زړه لپاره ډیره ښه تسلي ده.
یوه وخت دغه تسلي زماپه برخه رسیدلې وه مګر کله چې ما دانګلستان په خاوره کښې قدم کیښوده. هغه وخت چې ماد دې ځای خلک ولیدل چې ډیرو ټینګو او تورو و ریځو د دوئ له نظره شین اسمان پټ کړیدی نوزه له دغې تسلی نه محروم شوم دلته هیڅوک نشته چې دزړه په ژبه پوه شي.
اوه! دا ساړه خلک دایخ زړونه چې د خدای له نامه نه هم غافل پاته دي بې له طلاؤ څخه بل خدای نه پیژني او بې له پیسو نه بل شي ته په تقدس نه دي قایل.
کشکې زما دزړه اهونه دومره پورته لاړشي چې د الپ دکوهستان لمنوته ورسیږي ښایي چې هلته داسې خلک ومومي چې دعاشقانو د زړه په غمونو او رازو پو هیږي.
"الفیری"

(c) ketabton.com: The Digital Library

غویی

ای دفصلونو او کښتونو پالونکیه!
ای وفادار خدمتګاره! ته د ډیرلوی او ارام قوت ښکارندوی یې.
زه له تاسره ډیره مینه لرم ته په مابانديې ډیرګران یې.
له تاسره دصلح غوښتلو اوعزة النفس روح موجوده ده.
ته لکه یوه خاموشه مجسمه خپلې کروندې ته ګورې اوددې لپاره چې دفداکارۍ وظیفه ترسره کړې پخپله خوښه درانه جغ ته سرټیټوې.
ته دانسان په خدمت کښې دموقر فرمان بردار په ډول خپل عمر تیروې. هروخت چې هغه تاوهې او ژوبلوې دې ته ورته سرراګرځوې اوپه صبر او تحمل ورته غلی او ارام ګورې.
ته پوهیږې چې د جهان ودانو ل ستا وظیفه ده.
ته دانسان دتیرې په مقابل کښې څه نه وایې اوشکایت ستا عادت نه دی.
ته سرکشي او نافرماني نه کوې مګر زه ستا د درد مند روح اواز او روم چې دبخار په ډول اسمان ته خیژي.
زه ستا د درد خفیفه ناله اورم چې داسماني سرود او د فداکارۍ دسرود په شان په دغه فضا کښې خپریږي.
ستا حقیقت په دغه شنه او غلې کښت کښې ځای لرې.
زه تا په همدغه هنداره کښې وینم ای و فادار خدمتګاره!

"کاردوچي"

دټاګور نغمې

(۱)

هغه ماشوم چې ډیرې ښایسته شاهانه جامې اغوستې دي او د جواهرو قیمتي امیل یې په غاړه دی ډیرښکلی ښکاري مګره نورو ماشومانو غوندې معصومانه لوبې نشي کولی او هغه خوشحالي ده هیره کړې ده.
دی چې هرقدم اخلي دا ښایسته جامې یې په پښوکښې نښلي.
له ده سره تل دغه ډارملګرى دی چې کالي یې په خاورو نشي ځکه له نورونه لیرې لیرې ګرځي اوبوازې معلومیږي.
دده حرکت ازاد نه دی اوله خاورونه ډیره ډډه کوي.
دماشوم مورې! دماشوم دغه راز پاک ساتل چې دغومره قیداو تکلیف ورسره وي ماشوم ته زیان رسوي او له ډیرڅه یې محروموي.
همدغه شی دی نه پریږدي چې دژوند په صحنه او د انسانانو په ډله کښې داخل شي.

(۲)

چیرته چې زړونه له ډار او ویرې څخه په امن کښې دي او سرونه هرځای ته هسکیدلی شي.
چیرته چې علم اوفکر ازاد دی.
چیرته چې دغه لوی جهان په ورو ورو فکرونو نه کوچنی کیږي.
چیرته چې کلمات د حقیقت او راستۍ له کومې څخه راوزي
چیرته چې بې نتیجې کوښښونه لاس غځوي اومطلب ته رسیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته چې دکار اوعمل لاسونه نه دي تړلي.
هلته چې داستدلال دچینې رڼې اوبه دعنعناتو وچ ځنګله ته لاره نه لري.
هلته چې ذ هنونه او دماغونه نشو ونما کوي.
لویه خدایه! ته ماپه دغسې فردوس او ازاد جهان کښې له خو به روایښ کړه.

(۳)

لویه خدایه! زما مناجات دادی.
د افلاس نیلې زما د زړه نه وشکوه او لرې یې وغورځوه.
ماته توفیق راکړه چې خپلې خوښۍ اومصبیتونه په آسانۍ وزغملی شم.
توفیق راکړه چې غریب او بینوا له نظره ونه غورځوم، اود ډیر بې باکه قوت په مخکښې هم سر ټیټ نه کړم.
زه دا توان غواړم چې ددنیا له خسیسو شیانونه ځان وژغورم او خپل قوت خپله مینه ستا خوښې ته وسپارم.

(۴)

بس همدغو مره ارزو راته پریږده چې هر لورته تاپرې ولیدای شم.
په هر څه کښې تاووینم او بیله تانه بل چاته خپله مینه وړاندې نه کړم.
هو! زه همدغو مره ارزو غواړم چې یوازې له تاسر ه زما تعلق وساتي نور څه نه غواړم ایکې یوه زولانه غواړم چې ما ستا د رضا پابند کړي. او په دغه نیمګړي ژوند کښې زماسرو کارله تاسره وي.
دا زولانه دمینې او محبت زو لانه ده.
هغه چې له ماسره مینه لري غواړي چې له هرې خوانه زما مخه ځانته راوګرځوی.
ایا ستا محبت له ماسره دغه راز نه دی؟
ته پو هیږې چې ستا مینه له ماسره ډیر ه زیاته ده مګر بیا دې هم زه ازاد پرې ایښی یم.
زما دوستان ما ځکه یوازې نه پریږدي چې زه دوئ هیرنه کړم.
ډیرې ورځې وشوې مګر مایو ځل هم ته پخپلو سترګو و نه لیدې.
که څه هم ماستا نمانځه په ځای نکړه او پخپل زړه کښې مې تاته مناسب ځای جوړنه کړی شو مګر بیاهم ستا مینې ته انتظار لرې.

شاعر او پربنته

شاعر: داسمان پرښتې! که زما دسترګو یوه اوښکه او زما د شونډو یوه بوسه ستا لپاره کافي وي زه دا دواړه له تانه نه دریغوم.
دا ددې لپاره چې که ته بیرته اسمان ته وخیژې چې زما دعشق یاد ګار درسره وي مګرله مانه دا امیدمه کوه چې زه د هیلې او اسرې لپاره یا د افتخار اوسعادت لپاره حتی چې درنځ اوغم لپاره کومه نغمه سازه کړم.
زه غواړم چې خپله ژبه غلې وساتم او د زړه خبرې واورم.
پربنته: شاعره! دا څه وایې؟ زه خو دخزان سیلۍ نه یم چې اوښکې خپله غذاو ګنم اودغه دغم اولاد داوبو څاڅکی وبولم.
هغه بوسه چې ته یې ستایې له تانه نه غواړم ځکه چې د بوسې درکولو لپاره زه تاته راغلې یم او غواړم چې ستا دو جود له کنست نه بیحاصله ګیاه لرې کړم چې هغه دسستۍ او تنبلۍ بوټی دی او د زړه غم نه دی.
ستاغم یوازې په خدای پورې تعلق لري.
که ستا غم هرڅومره زیات وي ته د خپل زړه دغه مقدس زخم همدغسې پریږده. پټې او ملهم پرې هیڅکله مه ږده. ځکه چې دبشر دلو یوالي لپاره لوی لوی غمونه په کاردي اوبل هیڅ شی یې دغومره نشي لویولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره! ته دا ګومان مه کوه چې دغم دښکلا ادارک ته خاموشي ضورده ځکه چې له ټولو نه ښکلې نغمه هماغه ده چې ډېره نا اميدي په کښې وي.

دزړو شاعرانو جاويدانه اوازونه زما په ياد دي چې بوده او تنسته يې له اوښکو او اهونو څخه اوبدلې ده.

ماهيخور مرغه سترې اوستومانه دماښام په تياره کښې خپل ځنګله او ځالې ته راشي او خپل بچي وږي ووينې چې دساحل له څنډې ورته رامنډې ووهي او خولې يې د طعمې لپاره وازې نيولې وي نو دی په يوه لويه تيره کښني اواسمان ته په ډېر حسرت ګوري.

دی پوهيږي چې بيهوده يې دبيحاصله ساحل او خاموش درياب په سربانديې دطعمې لپاره پرواز کړی او هيڅ يې نه دي موندلي.

سره له دې بياهم دی تش لاس نه دی راغلی او خپل خونين زړه ورسره شته چې خپلو بچيوته يې اخرينه طعمه کړي.

دامرغه غلی او ارام په ګټه پريوزي او خپل ځيرې ځيګر خپلو وږو بچيانو ته وړاندې کوي په دغه وخت کښې يې له ځنګه وينې بهيږي او دی دمينې په ميومست په ځمکه پريوزي.

په دې فدا کارۍ کښې کله دتدريجي مرګ له شکنجې لاندې سترې شي او ويره ورته پيداشي چې دژوند اخرين رمق له لاسه ورنه کړي نو ځکه نيم ژواندی راپورته شي او خپل وزرونه وڅنډې په دغه وخت کښې چې دشپې وروستۍ شومه وي دوداع يو داسې مرګانی فرياد له زړه راو باسي چې دريايي مرغان له ساحله تښتي اوهغه مسافر چې دسيند په غاړه تيريږي له وحشته ريږدي او خدای ته ځان سپاري.

شاعره! ته په دې پوه شه چې دټولو حقيقي شاعرانو سرنوشت همدغه دی چې دماهيخور مرغه په شان دخپل زړه دوينو دسترخان خپور کړي او خلک په دغه دسترخان ميلمانه او خوشحاله کړي.

کله چې شاعران له خاورو شوو اسرو، له رنځونو او غمونو، له عشق او نا اميدۍ نه حکايت کوي ددوی خبرې که هرڅومره ښکلې وي بيا هم له زړونو نه غم نه وړي.

د شاعر خبره لکه تيره توره داسې ده چې په هواکښې حرکت کوي او يوه ځلانده حلقه تشکيلوي مګرپه څوکه کښې يې هميشه دوينو څاڅکي ليده شي.

"الفرد دوموسه "

غم اوخوشحالي

خوشحالي هغه غم دی چې پلو يې له مخه لرې شوی دی.

هغه چينه چې ستاسې خوښۍ او خوشحالۍ ترينه راخوټيږي په حقيقت کښې ستاسوله اوښکونه ډکه ده.

هر څومره چې دغم شوکارې ستاسو د وجود لوښۍ وګروي او ژور ځای په کښې جوړ کړي هغومره په کښې دخوشحالۍ لپاره ډېر ځای پيداکيږي.

اياستاسو دغه کنډو ل چې له شرابونه ډک دی دکلا ل په داش کښې په اوربانديې نه و ايښی؟

آيا دغه د دروی شپيلۍ چې په اوازيې ستاسې روح خوشحاليږي په تيره تيغ غوځه شوې او جوړه شوې نه ده؟

کله چې پخپل زړه کښې خوشحالي وينئ که خپل زړه وګورئ دا به درته څرګنده شي چې هماغه څيز چې تاسو يې غمجن کړي ياست تاسې خوشحا له کړي.

کله چې ستاسو په زړه کښې غم پيداشي که پخپل زړه کښې سترګې وغړوئ په دې به پوه شئ چې د هماغه شي لپاره اوښکې تويوئ چې تاسې يې خوشحاله کړي ياست.

ځينې خوشحالي لويه ګڼي او غم وروکې، ځينې غم لوی ګڼي او خوشحالۍ ته په کمه سترګه ګوري، زه وايم دواړه يوله بله بيل نه دي او دواړه يو ځای راځي کله يوله تاسوسره مخامخ کښيني هغه بل ستاسو په بستر کښې ويده وي.

تاسې لکه دترازو شاهين دغم او خوشحالۍ تر مينځ واقع ياست کله چې دتلې پلې تشې وي تاسو غلي ياست.

کله چې زرګر په تاسو باندې خپل زرتلي نو دغم يا خوشحالۍ پله درنيږي او سپکيږي.

" خليل جبران"

(c) ketabton.com: The Digital Library

پارلمان

پار لمان ددولت زړه دی او د حکومت مثا ل لري چې په ټولو غړو یې فرمان چلیږي.
که دماغ له کاره ولویږي سړی ژوند کولی شي لکه لیونیان او احمقان چې ژوندي دي. مګر که زړه کارو نه کړی شي ژوند ختمیږي.
" روسو"

ژوند

دامه وایه چې ژوند یو دایمي بزم دی ځکه چې دا خبره احمقان کوي.
داهم مه وایه چې ژوند تل ترتله مصیبت دی ځکه دا د بې زړه او ضعیفو خلکو خبره ده.
لکه چې د ونو شنې څانګې په پسرلي کښې له خوشحالۍ زیږدي خانده!
لکه چې دسیند موجونه په لویو ګټولګیري او فریاد کوي ژاړه!
د جهان ټو ل خوندونه وځکه اوټو ل دردونه وزغمه بیاووایه هرڅه چې دي ډیر دي مګرله خوب او خیا ل سره شباهت لري.
" پادیامانتوپولس"

قوت اوجرئت

دسیند په اوبوکښې مخ پورته تګ قوت اوجرئت غواړي او داوبو له جریان سره موافق تګ مړه کبان هم کولی شي.
" اسما یلز"

تاریخ

هغه چاته لوی او واړه څه فرق نه لري چې هرڅه ده پیداکړي دي او دټولو خالق دی.
هرچیرته چې هغه شته هرڅه شته او هیڅ ځای نشته چې هغه په کښې نشته.
زه له دومره کوچنیتوب سره چې هیڅ نه یم هرڅه یمه.
ځکه چې د ځمکې، دستورو او د شمسي کا ل اولادیم.
زه له هغې خاورې پیدایم چې دقیصر لاس، دافلاطون ماغزه، دمسیح زړه او د شکسپیر نبوغ یې په ذراتو کښې ګډ دی.
" امرسن"

لوړه پایه

په دغه جهان کښې د هرچا د لوړیدو لپاره یوه پله او پایه په کار ده چې هغه درد او الم دی.
" اناتول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدبختي

بدبختي ده چې عقل اوپوهه تربیه کوي.
" هوګو"

عقل

که غواړې چې دعقل په زیان او ضرر پوه شې دا ومنې چې عقل هغه قوتونه په سړي کښې وژني چې ژوند پرې ولاړ دی.
ژوندون په عقل او اراده ولاړ دی.
غوښتنه او اراده د هر پیشرفت اصل او اساس دی.
څومره چې عقل زیاتیږي هغومره اراده ضعیفه کیږي.
که انسان په هرڅه پوه شي یقین وکړه چې بیا به هیڅ نه غواړي او هیڅ ارزو به ورسره نه وي یعنې اراده به نه لري.
عمل له ارادې څخه پیداکیږي او اراده له ارزو څخه.
دا دواړه له هغه شي سره نه یوځای کیږي چې دحکیمانو او فیلسوفانو په برخه رسیدلي دي یعنې تردد اوتامل.
زه ډیرې پوهې له ژوند څخه عاجز کړي یم.
ناپلیون، سزار او ددوئ امثا ل هغه کسان نه وو چې ډیرفکر کوي ځکه یې هغه څه وکړی شو چې زړه یې غوښتل.
" اناتول فرانس "

ترقي او تکامل

زه په دې عقیده یم چې د بشرتکامل به ډیر ځنډ انجام مومي.
ددنیا سیر ډیر بطي دی د بشر نبوغ په تقلید کښې دی دابتکار خونده یې نشته.
لکه چې په فزیک کښې دثقل قانون موجود دی چې زموږ تعلق د ځمکې له زړې کرې سره ساتي په روان شناسۍ کښې هم دغه قانون وجود لري او زموږ د لچسپی له زاړه جهان سره ټینګوي.
ګویټې هم ویلي دي چې خلق لا داصلي ګناه د اتمی برخې په اختراع نه دي بریالي شوي.
" اناتو ل فرانس "

دژوند ضروري شرط

ناپوهي یوازې دنیکبختۍ لازمي شرط نه دی، دژوند ضروري شرط هم دی.
که موږ په هر څه پوه شو یوساعت هم دژوند تحمل نشو کولی.
هغه احساسات چې ژوند موږ ته ښه ښکاره کوي یا ژوند راته د تحمل وړښیي له دروغو څخه زیږي او په مو هوماتو باندې تغذیه کیږي.
" اناتول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

علم او اخلاق

له علم څخه ديوې اخلاقي نتيجې اميد لر ل ډيره لويه اشتباه ده.
درې سوه كاله پخوا خلک په دې عقيده وو، چې ځمكه دخلقت او پيداكيدو مركز دی. او نن موږ پوهيږې چې د لمريو ه منجمده ټوټه ده.
اوس پوهيږو چې دستورو په سطحه كښې څه ګازونه سوځي.
په دی هم پوه شوي يو چې دغه جهان چې موږ په كښې د ګرد اوغبار يوې ذرې غوندې يو تل دجوړولو او ورانو لوپه حا ل كښې دی.
موږ ته دامعلومه شوه چې پرله پسې ځينې ستورې پيداكيږې او ځينې له مينځه ځي. مګر دغو خارق العاده اكتشافاتو زموږپه اخلاقو كښې څه تغيير رانووست.
ايا نن ميندې له خپلو بچيانو سره له پخوانه زياته مينه لرې؟
يا دغه مينه له پخوانه كمه شوې ده؟ ايا اوس دښكلاپه احساس كښې له پخوا نه څه زيادت يانقصان راغلی دی؟
ايا نن د زړورو قهرمانو په زړه كښې له پخوا نه څه فرق ليدل كيږې؟
ځمكه لويه وي او كه كوچنۍ وي د بشر په حا ل كښې څه تغير نه راولي، زمكه لويه ده په دې شرط چې غم او رنځ په كښې وي او عشق موجود وي.
غم اوعشق دغير فاني ښكلا جاويداني مركزونه دي.
غم داسې نعمت دی چې قيمت نه لرې.
هغه ښيګڼې چې په ځان كښې وينو او هغه څه چې ژوند زموږ په نظركښې ښه ښكاره كوي د همدې لوی نعمت اغيزه ده.
زمونږ ترحم، شجاعت شهامت، او نورټو ل فضايل اوملكات دهمدغه شي مرهون دي.
اخلاق طبيعتاًپه احساساتو باندې تكيه لرې اوبس.
" انا تول افرانس "

فكراو احساسات

تاسې واياست چې دټولو مصيبتونو اوبد بختيو علت زموږ فكردی، كه غواړئ چې دفكر په نحوست قايل شئ بايد په قدرت او عظمت كښې يې ډيره مبالغه وكړئ مګرپه دې خبره بايد پوه شئ چې فكر په احساساتو اوغرايزو باندې ډيرلږ تسلط لرې.
هغه خلک چې د فكر له تاثير لاندې ډيرزيات راغلي دي هغوئ هم د نوروپه شان متكبر شهواني اوبخيلان دي.
چيرته چې تمدن ډير وړاندې تللی هلته هم هغه كارونه ډيرلږدې چې په فلسفي اصولو اجرا كيږې.
موږ دغرايزو او احساساتو په مقابل كښې دومره ضعيت او ذليل يو چې زه هيڅكله يو داسې شعورې حالت ته نشم قايليدلی چې له طبيعي حالت سره مخالف وي.
" اناتول فرانس "

تمسخراو ترحم

هرڅومره چې د انسان په ژوندانه كښې ډيرفكر كوم هغو مره راسره داعقيده ټينګيږې چې بايد د بنيادم داعمالو شاهد او قاضي تمسخر او ترحم وي.
دادوه ښه مشاوران يوپخپله خندا ژوند زموږپه نظركښې محبوب كوي او بل پخپله ژړا ژوند راته مقدس ښكاره كوي.
هغه تمسخر چې زه يې لرم بې رحمه نه دی، په عشق اوښكلا باندې ملنډې نه وهي، بلكه ډيرملايم او نيكو كاردی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ده په خندا قهر سړیږي او مورته داښیي چې باید د اشرارو او احمقانو په مقابل کښې له تمسخر نه کاروا خلو.
که دا حس له موږ سره نه وي نو زموږ په زړه کښې هرګوره نفرت پیداکیږي.
" اناتول فرانس "

دخلکو انتظار

خلک هر وخت په اجتماعي چاروکښې ډیرو لویو تغیر اتوته انتظار لري.
دا هغه دایمي اشتباه ده چې دغیب ویلو له روح نه یې نشات کړی دی.
زه دا منم چې ژوند په رښتیا بې ثباته دی او ژوندي شیان تل تغییرکوي مګر داتغییر محسوس نه دی.
د دنیا هره ترقي ډیره ځنډنۍ او منظمه ده.
نا څاپي اوسریع تغییرات هیځکله نه دي پیداشوي اونشي پیداکیدای. ټول اقتصادي تحولات دطبیعي قواؤ په رحیمانه ځنډ انجام مومي.
دا خبره زموږ له احساساتو سره مخالفه وي او که موافقه مګر یو منلی حقیقت دی چې هرڅه هماغه شان دي چې پخوا و.
زموږ اجتماعي وضع د هماغه اوضاعو او کیفاتو نتیجه ده چې دمخه موجود و لکه چې علت اوسبب هغو ا حوالو ته ویل کیږي چې وروسته تردې به موجودشي.
دا تسلسل ترډیر ه وخته دیوه حا ل ثبات ساتي اوپه ژوندکښې نظم او ارامتیا پیداکوي.
دا خبره رښتیا ده چې دغه حا ل نه هغه ارواګانې خوشالوي چې دنورو شیانو ډیره تنده ورسره ده او نه په هغو زړونوکښې خوښي اچوي چې شفقت په کښې نشته. مګر د جهان نظم همدغه تقاضا لري او موږ باید تن ورته کښیږدو.
موږ باید پخپل زړه کښې یوڅه حرارت او له ځان سره څه اشتباهات ولرو مګر آني او عجیب وغریب موفقیتونه ونه غواړو او دمعجزې انتظارونه لرو.
" انا تول فرانس "

خطرناک

موږ ته هغه کسان خطرناک ښکاري چې روحیه یې زموږ له روحیې نه مخالفه وي.
هغه چې زموږ خویونه په کښې نشته موږ ورته بد اخلاقه وایو.
څوک چې زموږپه اشتبا هاتو مبتلا نه وي موږ ته شکاک معلومیږي او دا فکر نه کوو چې هغوئ به په نورو شبهاتو مبتلا وي.
" انا تول فرانس "

د ژوندانه مخ او شا

ژوند لکه دزربفتو توکی مخ او شا لري. هغه ښکلا چې په مخ کښې شته په شا کښې نشته. مګر دټوټې اوبدانه(بافت) له مخ نه په شا کښې ښه لیدل کیږي.
" شوپنهاور "

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليونتوب اوحماقت

زه باورلرم چې بشر په هر وخت اوپه هر ځای کښې د خپل مصرف لپاره دجنون او حماقت کافي ذخيره لري.
دا سرمايه هرڅنګه چې وي بې حاصله نه ده.
کله چې ګورم چې يوه پخوانۍ اشتباه ورکه شوه بې له دينه چې په دغه کار خوشحاله شم دبلې اشتباه په باب کښې فکر کوم چې دزړې اشتباه ځای نيسي.
زه په ډير تشويش له ځانه پوښتنه کوم چې ايا دغه نوې اشتباه به له زړې نه ډيره خطرناک نه وي؟ که ښه فکر وکړو زاړه خرافات له نورونه لږ زيان لري ځکه چې هغه د زمانې په مرور صيقل شوي دي او ضرر يې کم شوی دی.

" انا تول فرانس "

په ځان باور

هر څوک چې په ځان باندې اطمينان اوباور لري خلک د هغه ملګري کيږي. په ځان باور يو داسې صفت دی چې د هرچاخوښيږي.
خلک له قطعي اويقيني مطالبو سره مينه لري نه له دلايلو سره. دليل اوبرهان د وګړو انديښنه او پريشاني زياتوي.
اوس ساده ګې خوښوي او په ساده خبرو پوهيږي.
خلکو ته بايد څنګه او څه راز و نه وايو بلکه هو يا نه ورته ووايو اوبس.

" انا تول فرانس "

تعصب

تعصب او عدم اغماض په هرعصر کښې شته.
هرڅه چې زموږ خوښ وي زموږ په نظرکښې لورمعلوميږي او نمانځه يې کوو.
که څوک موږ ته زموږ د بتانو عيب ښکاره کړي خو ابدی کيږو.
خلک په مشکله ديته حاضريږي چې دخپلو عقايدو په منشا اومنبع کښې لږ غونډې ايراد قبو ل کړي.
که چا پخپلو اصولو او معتقداتوکښې غوراو فکر کولی هيڅکله به نه وو معتقد شوي.

" انا تول فرانس "

ځان وپيژنه

دا خبره چې ځان وپيژنه ديوناني فلسفې له حماقتونو څخه يو لوی حماقت دی. موږ به هيڅکله نه ځان وپيژنو او نه نور.
ټو ل مشکلات په همدغه ځای کښې دي اوپه همدغې موضوع پورې ارتباط لري.
ددنيا جوړو ل دومره ګران کارنه دی لکه پيژندل يې چې ګران کاردی.
ښايي چې بشري نبوغ يوه ورځ يو نوی دنيا جوړه کړی شي مګر دا تو فيق به هيڅکله ونه مومي چې پرې پوه هم شي.
دبشر په پوهه او نبوغ باندې دا ډيره لويه تعدي ده چې د حقيقت په لټون کښې په کار ولويږي. څه شی چې له پوهې نه په کښې استفاده کيږي د اشياؤ لږ غونډې حقيقت پيژندل او ترينه خوند اخستل دي.

" انا تول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصيت

موږ غواړو چې خپل شخصيت له ځان سره هغه بل جهان ته هم يوسو له موږسره دا عقيده موجوده ده چې كه څوک ځان هلته ونه پيژني هرسعادت چې د ده په برخه وي په ده پورې به څه ربط نه لري، بلكه دبل چا مال به وي.
له دينه غافل يو چې زموږ شخصيت دلته په دغه جهان كښې هم محفوظ نه دى او په ژوندانه كښې څو څو ځله يو راز اوبل راز كيږي.
زه چې اوس له اتيا كالونه اوښتى يم له هغه شل كلن، (موريس ميترلينک) سره هيڅ شباهت نه لرم بلكه هغه هيڅ نه پيژنم.
همدارنګه له هغه لس كلن هلک سره هم مشابه نه يم چې يوه شيبه هم په ځاى نه و ناست او تل په لوبه مشغول و.
ما ته اوس هغه پردى اوبيګانه معلوميږي.
هركله چې په دې نړۍ كښې زموږ شخصيت بدليږي نو بياولې دا انتظار لرو چې هغه بل جهان ته به يې له ځان سره ورو.
" مترلينک"

بقاء

پسونه دطبيعت دسختيو په مقابل كښې مقاومت نشي كولى. كه انسان دغه نوع د خپل خوراک لپاره نه واى ساتلى اوس به يې نسل ورک ؤ. مګر اوس چې دغه حيوان په دنياكښې ژوندى پاته دى څه سعادت يې په برخه نه دى ځكه چې دوژلو او خوړلو لپاره يې ساتلى دى.
هرحيوان او هر يوبوټى چې دلته وينئ، سرنوشت يې همدغه دى. كاڼي او معدنيات هم دغه رازدي مګر زموږ عمر دومره نه دى چې د دوئ تغير ووينو او په بدبختۍ يې پوه شو.
" مترلينک"

كب

هغه كب چې يوازې ژوند كوي او هغه كبان چې په يوه ځاى كښې ګډ ژوند كوي په يوه اندازه پوهه لري مګر سره له دې ډير كبان شته چې يوازې يوازې نه اوسيږي.
موږ نه پوهيږو چې ددوئ د اجتماع سبب څه شى دى؟
ښايي چې دوئ به د ځينو ځناورو او بلاګانو له ډاره او د ځان ساتلو لپاره يو ځاى شوي وي مګر همدغه ګډ ژوند او يو ځاى اوسيدل ددې سبب وګرځيده چې انسان يې ژر ښكار كړي.
" مترلينک"

هغه چې دنياته راغله

په مليياردونو نطفې ضايع كيږي او په دې باب كښې تاسې ډيرافراط كوئ.
ستاسو ښځې ډيرې لږې نطفې قبلوي چې هغه په انسانانو بدليږي. هغه نطفې چې ضايع كيږي او څه ترينه نه جوړيږي ستاسو دخوابدۍ اوخپګان موجب نه ګرځي.
تاسو ته معلومه ده چې دغه په سلهاؤ زرو ملياردونو نطفې چې په هره پيرۍ يا نيمه پيرۍ كښې له دې جهانه ځي او هيڅ ترينه نه جوړيږي دانسانيت توان په كښې شته او بالقوه انسانان ورته ويلى شو. مګر دوئ ته هغه چانس نه پيداكيږي چې موږ غوندې انسانان شي. لكه چې موږ ته هغه چانس په لاس نه راځي چې دمشتري كره رانه جوړه شي او هغومره عمرو لرو.
آيادغه بالقوه انسانان د فكري ا ومعنوي ژوند خاوندان وو او كه نه؟ كه نه وو نو څنګه ورته بالقوه انسانان ويلى شو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او س چې دوئ مړه شو او موږ غونډې نشو آيا د دنيا په اوضاعو کښې څه تغير راغې؟ ايا ددوئ ځاى تش پاته شو او هغه کارچې بايد دوئ سرته رسولې واى سرته ونه رسيده؟

" مترلينګ"

څنګه به يو؟

موږ غواړو چې په هغه بل عالم کښې هم خپل ځان وپيژنو او پوه شو چې ته ((اسميت)) يې اوزه ((موريس)) يم مګر دانه ده معلومه چې هلته به خپل کوم شخصيت غوره کوو؟

آياته به داغواړې چې دغه اوسنې شخصيت درسره وي که دزلميتوب يا دکوچنيتوب ددورې شخصيت.

موږ ته دا هم نه ده معلومه چې زموږ دبدو کارونو سزابه زموږ کوم شخصيتويني؟ هغه به دغه موريس وي چې اوس له اتيا کالو نه اوښتى دى که هغه شل کلن موريس به وي چې بېل شخصيت يې درلود.

په رښتيا چې موږ تراوسه نه يو پوه شوي چې په څه صورت به د خداى حضورته وړاندې کيږو، سپين ږيري به يو که ځوانان اوکه ماشومان؟

" مترلينګ"

ستاسو فکر

ستاسې فکر چې هر څه وي تاسو هماغه ياست.

هيڅ امکان نه لري چې څوک له خپل فکره لوى شي يا د خپل فکرله حدودو څخه تجاوز وکړي.

" مترلينګ"

که طبابت ترقي وکړي

ښايي چې يوه ورځ طبابت دومره ترقي وکړي چې طبيبان دسړى زړه، سږي او نور زاړه له کاره وتلي شيان بدل کړي او دسر په کوپړۍ کښې هم نورماغزه واچوي.

هرکله چې زاړه ماغزه بد ل شي نو طبعاً دغه حافظه هم نه پاته کيږي چې دتير ژوند پوهه او معلومات،کينه اومينه يانور خاطرات په کښې ساتلي دي. چې دا حافظه لاړه شي هغه شخصيت هم دړومي چې له دغې حافظې سره ټينګ تعلق لري.

په دغه صورت کښې بيا څوک خپل ځان نشي پيژندلى او په دې نه پو هيږي چې زه څوک يم؟ يعنې دده او ديوه مړي ترمنځ به څه فرق نه وي مګر څيره او تنه به يې په کو څو اوبازاروکښې حرکت کوي.

دازيان چې دمغزو له بدلون څخه سړي ته رسيږي دمرګ او مړينې له زيانه کم نه دى. دغه جسد چې وروسته تردې دلته اوهلته ګرځي هغه پخوانى سړى نه دى بل څوک دى. هرتندر چې په ده پريوزي په هغه پخواني شخص پورې څه تعلق نه لري بلکه په يوه بل نا اشناسړي پورې ربط پيداکوي.

" مترلينګ"

څه غواړئ؟

که پاک خداى له تاسو نه پوښتنه وکړي چې څه غواړئ؟

تاسو به په ځواب کښې څه ووايast؟

آيا داسې ژوند به وغواړئ چې تل ترتله وي او هيڅ زړښت او هيڅ راز بدبختي هيڅ تغير په کښې نه وى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغسې ژوند خوعيناً د هغه غټ کانې حا ل ته ورته دی چې په مليونو کاله په يوه ځای پروت وي اوهيڅ تغير اوتحول په کښې نه راځي.

زه يقين لرم چې که تاسې د جاويداني عمرپه حقيقت پوه شئ . هيڅکله به يې له خدايه ونه غواړئ.

جاويداني سعادت هم د جاويداني عمرپه شان دی په بل عبارت جاويداني بدبختي ده.

" مترلينګ"

پوه اوناپوه

دا چې پوه او نا پوه يو دبل په ژبه نه پوهيږي سبب يې دادی چې پوه په هغه شي بدليږي چې دی پرې پوه شوی دی.

دی هغه څه نا پوه ته نشي ويلی چې دده په زړه کښې ځای لري.

که تاسې يوه ورځ د جهان په اسرارو پوه شئ پخپله به هماغه اسرار شئ اوماته به د خپل زړه خبرې نشئ کولئ!

" مترلينګ"

ليونی

ماته وايي ته هم ليونی شوی يې لکه ځينې فيلسوفان چې په اخرعمر کښې ليونيان کيږي او چټيات وايي.

ښايي چې زه ليونتوب قبو ل کړم ځکه چې تراوسه پورې لا د ليونتوب او هوښيارۍ ترمينځ عقلاني تفاوت نه دی موجود مګرتاسو چې هوښياران ياست فکر وکړئ چې څه وايئ؟

" مترلينګ"

مرګ

که مرګ په دنيا کښې نه وای هيچابه دژوندانه درانه بارته غاړه نه وای ايښې همدغه دمرګ ويره دده چې موږ ژوند کوو او د دغه دار په وجه تر زړښته پورې د ژوندانه پيتې په اوږو ړو.

" مترلينګ"

روح

که له مانه پوښتنه وکړئ چې روح څه شی د.ی؟

زه تاسو ته څه ځواب نشم ويلی.مګرله تاسونه به پوښتنه وکړم چې جسم څه شی دی؟ هر کله که موږ جسم يا ماده وپيژنو دروح په پيژندلو به هم بريالي شو مګر اوس چې يو هم نه پيژنو بايدپه دې باندې ځان خوشحاله کړو چې روح د جسم حرکت دی او جسم دروح شکل اوصورت دی.

" مترلينګ"

افلاطون

که د يونان افلاطون څه دپاسه دوه زره کاله پس موږ ته راشي موږ به کومه موضوع ده ته وړاندی کړو چې دده دتوجه وړوي او دی څه قدرته حيران کړي؟

په اخلاقي، اجتماعي اوسياسي لحاظ که موږ مريتوب لغوه کړی دی خو ځو ډوله بل راز غلامي پيداشويده چې هغه ځای يې ډک کړيدی موږ کوم نوی شی نه لرو چې هغه ته يې وړاندی کړو.

زموږ سياسي، اجتماعي او اخلاقي دروغ د هغه لپاره کوم نوی مضمون نه دی او اوسنی سلوک هغه ته څه نويتوب نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په فزیک، شیمی، ژوند پیژندنه، طبات او جراحی کښې چې څه کشفیات شوي دي په او ل کښې به دی په تعجب کښې واچوي مګر ددې لامله چې هغه ډیر موشګاف او ځیر کیدونکی دی ډیر ژر به پوه شي چې زمونږ کشفیاتو دروح لپاره کومه نوې غذانه ده پیداکړی او د اسرارو له مخې پرده نه ده پورته شوې.

څه شی چې د هغه پوره توجه ځان ته راګرځولی شي هغه بې سیمه موجونه دي چې په یوه شیبه کښې هر ځای ته غږ رسوي، ممکنه ده چې دغه شی د ده ارتباط له هغو اسرارو سره پیدا کړي چې په مبهم ډول یې پخپلو کتابونوکښې ورته اشاره کړیده.

په هر حا ل کوم دتوجه وړشی چې په دوه زره کالوکښې مونږ کشف کړیدی همدغه دی چې دعلت په ادراک یې لا نه یو موفق شوي او دانه ده معلومه چې دوه زره کاله وروسته به دتوجه وړ څه شی کشف کړو.

" مترلینګ"

زمونږپوهه

مونږ د فولادو په یوه تړلې خونه کښې ژوند کوو چې دوه وړوکي سوري لري او بس. له یوه سوري نه لږ غوندې رڼا راځي او له بل نه لږ غوندې او از رانـوزي. مونږله همدغو دوو سوریو څخه د جهان او ضاع معلوموو او همدغه وجه ده چې بې له رڼا او بې له غږه په نور څه نه پوهیږو.

" مترلینګ"

بدې خبرې

بدې او ناوړه خبرې چې زیان او ضررلري ډیرې ژر خپر یږي ښې او حسا یې خبرې چې فایده په کښې وي ژرنه خپریږي.

هو! بدې او ناکاره خبرې لکه تلونکې اوخپرونکې ناروغي له یوه نه بل اوله بل نه بل ته ځي.

ښې خبرې لکه صحت او روغتیا له یوه نه بل ته نه درومي.

" مترلینګ"

انساني سلوك

انسان باید هغه مینه چې له نورو سره یې کوي له ډیر لوړ ځایه واخلي اوبه ډیر لوړ همت له نوروسره وچلیږي.

ترڅو چې ممکنه ده چې خلکو ته دعشق په نظرو ګوري نه ښایي چې د خپل ترحم او شفقت سیوری په چا باندې وغورځوي.

تر څو چې دعدالت له مخې چاته څه ورکولی شي نه ښایي چې د احسان له مخې چاته څه وبخښي.

ترڅو چې د چا احترام کولی شي نه ښایي چې د هغه دلجویي ا و دلداري وکړي.

" مترلینګ"

انساني كمال

هغه لوی کما ل چې دتحو ل او تکامل په لاره کښې د ژوندیو شیانو په برخه رسیدلی دی قلبي عواطف دي چې په انسان کښې لید ه شي. که څوک غواړي چې له حیواناتو نه لري وي باید دغه عوطف چې رحم، مروت، کرم، شجاعت او نوعه پرستي ده په ځان کښې ورو‌زي.

" داروین"

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فکر روزنه

څه شی دی چې په بشرکښې ژورفکرونه روزي؟
علم او پوهه نه ده، کارنه دی، دعواطفو او احساساتو هیجان هم نه دی یوازې رنځ اومشقت دی چې دانسان په فکر کښې ژوروالی پیداکوي او ښايي چې د همدې له امله په دنیاکښې غمونه او رنځونه ډېر شوي وي.
" هیز"

ښکلیتوب

کله چې ښکلیتوب د دعوی لپاره راولاړ شي دهر ناطق ژبه کلې کیږي.
" شکسپیر"

ښایست

ښایست هغه میلمه دی چې په هر کورکښې قدر او عزت لري.
" ګوټه"

سیاست مدار

که یو سیاستمدار جنایت وکړي ښايي چې عفوه شي مګر که د خبط مرتکب شي نو دعفوې وړنه دی.
" بیسمارک"

غولول

ټو ل تریوه وخته غولیږي ځینې د همیشه لپاره هم غولولی شئ مګر ټو ل د همیشه لپاره نه غولیږي.
" ابراهام لینکلن"

فکرپه شعر کښې

فکر باید په شعر کښې داسې پټ وي لکه غذایي خاصیت چې په میوه کښې پټ دی. میوه هم غذا ده مګر لذیذه چې د خوړلو په وخت کښې بې له لذته د بل شي احساس نه کوو. خوبدن ترینه غذایې ماده اخلي او دغه غیر محسوسه غذاپه لذت کښې پټه ده
" پل والري"

بدبختي اوشعر

دبدې ورځې خاوندان د مصیبت اوناکامي په وخت کښې شعرته مخه کوي او څه چې دوئ له رنځ اوغم نه زده کړی وي په اشعارو کښې يې نوروته وړاندې کوي.
" شللی"

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق او سعادت

هغه څوک ډیر نیکبخت دی چې خدای ورته داسې زړه ورکړی دی چې دعشق او سوزو ګداز لایق دی.
چا چې دعالم او ضاع او د انسان زړه دعشق په دوه مخیزه هنداره کښې نه دی لیدلی هغه هیڅ حقیقت نه دی لیدلی او په هیڅ نه دی پوه شوی.

" هوګو"

پوهه او عشق

پوهه دعقل په غیر کښې پرورش نه مومي بلکه دعشق په لمن کښې وده کوي د پوهې نیالګی باید دعشق په ګلدان کښې وکرل شي او د احساساتو په او بو ابیاری شي.

" مترلینګ"

ښوونځی

دعلم او پوهې هرښوونځی چې پرانیستل کیږي دزندان دروازه تړل کیږي.

" هوګو"

دفکر پانګه

دفکراو پو هې ټوله پانګه باید یوه روحي او اخلاقي عظمت ته تسلیم شي.

" مترلینګ"

معرفت

معرفت هغه شی دی چې وروسته د هر څه له لوستلو او د هر څه له هیرولو نه په دماغ کښې پاته کیږي.

" ادواردهریو"

علم او علما

علم له خطا څخه خلاص دی مګرعلما تل په خطا کښې وي.

" اناتول فرانس "

ځان ښودل

یا ځان هغسې وښیه چې یې یا هغه شان اوسه چې ځان ښیې!

((بایزید بسطامی))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښه کار علت

که زموږ د ښوکارونو علت اوسبب څرګندشي ډیرکسان به پخپلو ښو کارو نو خړ اوخجل شي.
« ریواردل»

تاج او قلم

تر څو چه دادب قلم زما په لاس کښې دی هیڅکله به ونه وایم چې ولې مې شاهي تاج په سرباندې نشته.
" ولتر "

مطبوعات او تاریخ

مطبوعات د اوسني تاریخ اساس او بنیاد دی. موږ باید خپل تاریخ مشوش نه کړو. څوک چې دمطبوعاتو ازادي محدودوي دوطن اوملت تاریخ ته زیان رسوي.
" پوانکاره "

حکومت او روزنامه

که له مانه پوښتنه وکړئ چې په وطن کښې بې روزنامې حکومت وي که بې حکومته روزنامه؟ زه به هر ګوره دوهمه خبره غوره کړم
" جفرسن "

دځان سعادت

که یوازې خپل سعادت وغواړو څه ګرانه خبره نه ده مګر موږ غواړو چې له نورونه زیات مسعود شو او دا کار ډیرمشکل دی ځکه چې نور هغو مره مسعو د نه دي لکه چې موږ یې تصور کوو.
" نتسکوی "

ځان مسعود ګڼل

یوازې داکافي نه دی چې دسعادت خاوندان شو بلکه په دې پوهیدل په کاردی چې موږ د سعادت خاوندان یو.
" مترلینګ "

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجبار او اختیار

څومره چې دوجود مرتبه او درجه لوړیږي هغومره اجبار کمیږي او اختیار زیاتیږي. همدغه سبب دی چې د کاڼي مجبوریت له بوټې اونیالګۍ نه زیات دی او حیوانات له نباتاتو نه هم زیات اختیار لري. انسان بیاله حیوان څخه هم پورته دی او ډیر اختیار لري.

"بوترو"

عقل اوزړه

عقل دزړه په خوښه کارکوي او زړه ته ګوري. هغه څه چې زړه یې نه غواړی عقل په کښې لاره نشي پیداکولای. یعنې زړه په سرباندې حکومت کوي او سر په زړه حاکمیت نه لري.

" شوپنهاور"

کینه او مینه

کینه اومینه د نفسي احوالو او کیفیاتو له اختلافه پیداکیږي اوپه عقل پورې څه اړه نه لري.

" شوپنهاور"

احتمالي مصیبت

هرڅه پخوا له وخته په نظرکښې نیو ل او لرې کتل ښه کاردی مګر دسباورځې په احتمالي مصیبت نن غمجن کیدل ښه کارنه دی. له دینه چې په هواکښې ځانته زندان جوړوو ولې یوښه قصرنه جوړوو.

لیاقت لرل

لیاقت لرل او کوم ځای ته نه رسیدل له بې لیاقته رسیدلو نه ښه وي.

شهامت

که بتان مات کړې کوم سترکار دې نه دی کړی.
حقیقي شهامت دادی چې پخپل ځان کښې دبت پرستۍ خوی ورک کړې.

« نیچې»

لوی خلک

لوی خلک لکه سیندونه خپل هدف ته بې لارې درومي او ددوئ شهامت همدغه دی چې له ګرانو اوپرپیچه لارو څخه نه ډاریږي.

" نیچې"

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماع

په اجتماع کښې دا خل شه؛ ځکه چې په جمعیت کښې سړی صیقل کیږي او ټینګیږي.
یوازیتوب سړی ملایم کوي او فاسدوی یې.
" نیچې "

د جنګ اساس

دغلیم غولو ل دجنګ اساس دی ځکه زما هغه پټه زغره چې ما اغوستې ده دګیدړ پوټکی دی.
" نیچې "

نجیبه غریزه

هغه غریزه چې له ټولو غرایزو نه نجیبه ده نجابت یې په ډیر احتیاط زیاتوه یعنې په هرکیلو محبت چې له نورو سره یې لرې
یوګرام نفرت له ځان سره زیات کړه.
" نیچې "

شهرت اوشرافت

که په افتخار اوشهرت پسې ګرځې نو زما پند مه هیروه؛ هغه دا چې له شرافت نه لاس واخله؛
" نیچه "

هدیه قبلول

زه د هغه چاله خوشبختی نه خبرنه یم چې دخلکو له لاسه هدیه قبولي. ځکه چې له ماسره داعقیده موجوده ده چې له هدیې
قبلولونه غلابنه ده.
" نیچه "

هیرول

هرڅه هیرکړه هر څه هیرکړه هیرو ل ډیرلوی هنر دی؛
هغه دروند بار چې له تاسره دی له ځانه وغورځوه.
که غواړې چې والوزې که ارزولرې چې له لوړو او هسکو څوکو سره آشنا شې درانه اوسنګین شیان سیندته وغورځوه.
دغه دی سیند هله ژرشه خپل ځان سیند ته وغورځوه د هیرولو هنر ډیرلوی هنر دی.
" نیچه "

ځان غوښتنه

خود خواهي او ځان غوښتنه په مطلق ډو ل له ژوند سره موافقت نه کوي.
یوازې ځان غوښتل په حقیقت کښې ځان محدود کو ل او له ځا نه څه کمو ل دي.
که جود او فیض نه وي ژوند نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقيقت کښې بشپړه اوکامله خود خواهي په پوره غير خواهي کښې پټه ده او اخلاق هيڅکله انفرادي کيدلی نشي.
" ژان ماری کويو"

مکررات

په دغو ګڼو ليکنو کښې چې علم او پوهه ډيره زياته ښيي څه وينئ؟
سترګې وغړوئ اوښه وګورئ چې غير له مکرراتونه نور څه وينئ؟
ايا دا ټولې خبرې چې په يوقسم موضوعاتوکښې اورئ بې دسبک او انشا له تنوع او بې دشواهدو او مثالونو له رنګينۍ يا د چاپ له ښکليتوبه نور څه لري؟
ددې خبرو حقيقې تاثير، عمق او ارزښت همدغه دی چې په راز راز پيرايو کښې بيا بيا ويل کيږي او له يوې مخه په بل مخ اوړي.
نو په دغه ظاهري ثروت کښې فقر او لوږه پټه ده او په دغه روڼه کښې دمړښت احساس کيږي.
" بيکن "

نيکي

په سترګوکښې دليدلو قوه يوازې نه ده کافي.
که زموږ سترګې بينا هم وي او په اشياوکښې رنګونه هم موجود وي بياهم رڼا ته محتاج يو او په تورتم کښې څه نشو ليدلی.
همدغه رڼا ده چې دليدلو قوه له اشياوو سره مربو طوي او ددې باعث ګرځي چې موږ څه ووينو.
لمريځيله دليدو قوه نه ده دليدو وسيله ده دهمدغې وسيلې له برکته موږ د بينايې احساس کوو.
ته په دې پوه شه! چې لمر د نيکۍثمره ده او نيکۍ سره شباهت لري. همامغه نسبت چې په ليدلي جهان کې يې دبينا يې قوت له ليدلو شيانوسره لري د ادراک په جهان کې بې دفهم قوه هم له هغو شيانو سره لري چې دپوهيدلو وردي.
څنګه چې په تياره کې څه نه ليدل کيږي او سترګې رڼا ته اړې دي روح هم هغه څه نه ويني چې دحقيقت رڼا پرې نه وي پريوتې.
څه شی چې د معرفت وړشيان په حقيقت پورې مربوطوي او روح ته دپوهيدو استعداد ورکوي دنيکۍ تصوردی چې دعلم قوه له لمر سره مشابه ګڼي مګر که لمر يې ګڼي نو لويه اشتباه کوي. همدارنګه د ادراک په عالم کې انسان حق لري چې علم او حقيقت دنېکۍ نظير وګڼي. مګرکه عين نيکي يې ګڼي دا هم اشتباه ده ځکه چې دنيکۍ مقام له دينه ډيرپورته دی.
لمر ليدل شوو شيانو ته يوازې دليدل کيدو قابليت نه بخښي بلکه په پيدايښت او نشو و نماکې يې هم تاثير لري او غذا ورکوي.
همدغه شان دپوهيدلو وړشيان له نيکۍ نه يوازې همدغه استفاده نه کوي چې د پوهيدلو وړ وګرځي بلکه په ماهيت اوپيدايښت کې يې هم د خل لري.
" افلاطون "

دطبيعت قوانين

دطبيعت قوانين واجب او ضروري نه دي. د جهان اصل او اساس تغير او حرکت دی هرکله چې دغه تغير مکررشي نوعادت وګرځي او دقانون نوم پيداکړي.
ديوه خوړ او به په اول کښې يوه معينه مجرانلري او د خپل جريان په وسيله ځانته لاره اومجر اپيداکوي وروسته بيادغه مجرا داوبو دسير او حرکت قاعده اوقانون بلل کيږي. ډيرامکان لري چې دغه مجرا بدله شي او يوه بله مجرا ورته پيداشي. په همدغه لحاظ دطبيعت چارې ديوه معين اوضروري قانون تابع نشو ګڼلی.
" بونرو"

(c) ketabton.com: The Digital Library

انساني تکلیف

ښه نیت او نیکه اراده د خیر اونیکۍ مبدا ده.
نیکه اراده اوښه نیت دادی چې انسان خپل تکلیف وپېژني او پیرو ي یې وکړي.
تکلیف باید خاص دتکلیف لپاره په ځای کړشي یعنې دګټې اوزیان لحاظ په کښې نه وي.
تکلیف هغه عمل دی چې د یوې کلي قاعدې متابعت لپاره وي او محض د قانون په احترام اجرا شي.
هغه څوک چې یوکار دقانون لپاره کوي او هغه چې کار یې له قانون سره موافق وي یو راز نه دي.
ددوهم سړي عمل ته مشروع ویلی شو مګر خیر او اخلاقي عمل ورته نشوویلي. ددې لپاره چې دیوه سړي کارا خلاقي ارزښت پیداکړي یوازې دا کافي نه ده چې عمل یې له تکلیف سره موافق وي بلکه دا لازمه ده چې دتکلیف لپاره وي.
ډیرامکان لري چې یوکارښه وي مګر اخلاقي نه وي لکه دیوه سوداګر صداقت او راستي چې دتجارتي منفعت او اعتبار پخولو لپاره وي نه د تکلیف لپاره.
د ځان سانته له تکلیف سره موافق کاردی مګر ددې لامله چې طبیعت ورته میلان لري اخلاقي عمل ورته نشوویلی.
هغه څوک چې ډیر زړه سواندی وي او د رقت په وجه له چاسره احسان کوي ښه کوي مګر اخلاقي عمل نه اجراکوي که همدغه سړی له خلقو نه جفا وویني زړه به یې سخت شي او له احسانه به لاس واخلي. مګرکه څوک له خلکونه جفا ګانې ویني او دتکلیف په ځای کولو لپاره احسان کوي هغه یواخلاقي عمل اجراکوي.
" کانت "

ژوند

ژوند زما په نظرکښې غوښتل دي او هره غوښتنه له یوه احتیاج یا محرومیت څخه پیداکیږي یعنې له غم او درد څخه.
که دیوه سړي هره آرزو په اسانه اوسمدلاسه حاصله شي کسالت ورته پیداکیږي چې له رنځ اوغم نه لوی مصیبت دی.
دانسان ژوند همیشه دغم او کسالت ترمینځ واقع دی.
سړی چې هرڅومره له غم څخه لرې شي هغومره کسالت ته نږدې شي. په هره اندازه چې موږ له کسالت نه ځان وساتو په هماغه اندازه له غم سره قرابت پیداکوو.
دا دوه آفتونه یو دبل ضد دي که انسان له یوه څخه خلاص شي د بل په منګولوکښې لویږي.
څنګه چې غم او رنځ له احتیاج او محرومیت څخه پیداکیږي کسالت له راحت او رفاهیت څخه پیداکیږي.
هر چیرته خواران اوغریبان له احتیاج او محرومیت سره په جګړه اخته دي او بډایان له کسالت سره په مجادله کښې دي.
همدغه کسالت دی چې دعیش او راحت خاوندان یې په ښکار او قمار په افیونو اونورو نشو مشغو ل کړي او مجبورکړي دي یا یې ددوی مخه تزیناتو او تجمل ته ګرځولې ده.
دانسان استعداد اوقوت دا غواړي چې احتیاج او محرومیت لرې کړي او د ژوند په جګړه کښې په کارولویږي. نوکله چې احتیاج اومحرومیت له مینځه لاړشي او په دغه مبارزه کښې معطلي راشي دغه عاطل قوت پخپله یو مونډ پیټی شي او انسان مجبور کاندې چې بیهوده یې صرف کړي او له کسالت څخه ځان وژغورې.
((کرلوس)) دبډایانو بدبختي داسې بیانوي:
((یو د دې لپاره چې له کسالت نه وتښتي خپله ښایسته ماڼۍ پریږدي اوبه تفریح پسې یوه خوا او بله خوامنډې وهي. بل په ډیره بیړه له خپلې ښځې او اولادونو څخه چیرته لرې درومي مګرمقصد ته نه رسیږي او بیرته له هماغه دښمن یعنې کسالت سره بیاکورته راځي او چاره ترینه ورکه وي)).
" شوپنهاور "

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیرول

هغه څوک چې څه نشي هیرولی ښه سړی نه دی، څوک چې هیمشه د بل دملامتی خاطره له ځان سره ساتي دښه زړه خاوند نه دی.

حکمت او سعادت

ارسطووایي: حکیم او عاقل هغه څوک دی چې خپل غمونه او دردنه لرکړي نه دا چې په ډیرو لذتونو پسې هڅه وکړي.
زه هم دحکمت ډیره ټینګه اوقوي پایه همدغه ګڼم چې سړی له غمونو او دردونو څخه وتښتي نه داچې په لذت پسې منډه واخلي.
یعني سعادت په هغه ګریز (تیښته) کښې دی نه په دغه شتاب (هڅه) کښې. هغه کسان ډیر غولیدلي دي چې ارزوګانوته رسیدل سعادت ګڼي ځکه چې له ارزوګانو سره وداع کول اوبې نیازی ته رسیدل سعادت دی.
هر څومره چې د خواهشاتو تله سپکه وي انسان هماغومره سعادت ته نژدی وي.که حقیقت ته وګورو یو روغ او جوړ فقیر له یوه رنځورغاړي بهایی څخه ډیر نیکبخته دی.

سقراط وايي: ډیرکسان دي چې نه جواهر لري نه سره اوسپین نه یې ډیرښه لباس په غاړه کښې شته نه په لوړو ماڼیو اوښو قصرونو کښې استوګنه لري مګرسره له دې له بډایانو نه خوشحاله ژوند کوي.

شکسپیروایي: ځینې کسان لکه توتیان داسې دي چې د خندا یوه وړه منظره ووینې خوله یې له خندا نه نه راټولیږي.
ځینې نور داسې غمجن دي چې هیڅ راز مسخرې او د خندا نندارې یې نشي خندولی.
دا زموږ خپل خوی او طبیعت دی چې زموږ دژوند اوسعادت اساس ګڼل کیږي.
موږ باید دسعادت تومنه په ځان کښې ولټوو او په دې پوه شو چې دهرچا نیکبختي پخپله په ده پورې مربوطه ده.
په ځان باندې اتکا او نورو ته نه متوسل کیده، له ډیرو قیدونو او احتیاجاتو څخه ځان خلاصول او خپله ازادي زیاتول سعادت دي.
هغه څوک چې په باطن کښې غني دی له خارجي جهان څخه یوه منفي هدیه غواړي او بس چې هغه فراغت دی.
د هغه مهمه ارزو داده چې له خلقونه لرې اوپه څنګ وي چې په دغه وسیله له ځانه استفاده وکړی شي.
لوی خلک له هر څه نه فراغت خوښوي او خپلې ازادۍ ته ډیره توجه لري یعنې همدغه سعادت ګڼي.

ارسطووایي: سعادت په فراغت او ازادۍ کښې دی.
سقراط هم ازادۍ او فراغت سترنعمت ګڼلی دی.
څومره چې د یوه سړي فکري او عقلي پانګه زیاتیږي هغومره یې تعلق له دنیا نه او د دنیا له خلکو څخه کمیږي.
هغه بیا خپل سعادت د دنیایه نعمتونوکښې نه لټوي بلکه له معنوي لذتو نو څخه خونداخلي او حقیقي سعادت ته رسیږي.
" شوپنهاو"

انشا

د هرلیکونکي انشا د هغه دفکر آیینه ده.
که غواړئ چې د یوه لیکونکي حقیقي ارزښت ځانته معلوم کړئ دیته مه ګورئ چې ده څه موضوع کښې فکر کړی دی یا دده دفکر محصول څه شی دی.
دیوه مؤلف اولیکونکي دمقام پیژندلو لپاره همدغه کافي ده چې موږ پوه شو چې ده څه رازفکر کړی دی او دفکر کولو طرزیې څنګه دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هرليکونکي انشاٴ لکه خميره داسې ده چې مختلف شکلونه او صورتونه قبلوي مګر داصورتونه که هر څومره مختلف وي بيا هم خميره يوه ده.

" شوپنهاور"

مطالعه او تفکر

څنګه چې ډيره زياته مطالعه فکر وسعت او ودې ته نه پريږدي ډير ليکل اوډير لوستل هم د حقايقو دمعرفت مخه نسي.

ددنيا ډيره لويه کتابخانه چې بې نظمه او بې ترتيبه وي هغه ارزښت نه لري چې يوه کوچنۍ منظمه کتابخانه يې لري.

همدغه راز ډيره زياته پوهه چې په ذهن اودماغ کښې ښه هضم شوې نه وي له هغو لږو معلوماتو نه لږ قيمت لري چې په جزئياتو کښې يې ډيرغوراو دقت نه وي شوی.

په حقايقو باندې سړی هغه وخت پوهيدلی شي چې دعليت په قانون پوه شي او په جزئياتو کښې مطالعه ولري.

څنګه چې انسان مطالعې ته ضرورت لري تفکر ته يې هم لري. مطالعه اوتفکر د انسان په ذهن کښې دوه متضاد تاثيرونه لری چې که يو زيات شي هغه بل کميږي.

مطالعه دسړي ذهن د هغو افکارو او عقايدو له تاثيرلاندې راولي چې ممکنه ده دانسان له ذاتي احتياجاتو سره مخالفت ولري.

آزاد تفکر يعنې د هغه طبعي سير اوحرکت تعقيب چې محيط اوضروري مسايل يې دانسان په ذهن کښې پيداکوي دمطالعې په شان څه خاص شی په ذهن کښې موجودنه وي بلکه دفکرکولو تومنه ذهن ته سپاري. همدغه سبب دی چې ډيره زياته مطالعه دشخصي فکر د پرورش مخه نيسي اوسړی څه قدر سطحي اوناپوهه کوي.

علما او پوهان هماغه کسان دي چې ډيرکتابونه يې لوستي دي مګر نوابغ او دفکر خاوندان چې دانساني مدنيت لارښودونکي دي او د بشريت قافله دترقۍ خواته بيايي هغه کسان دي چې دجهان په کتاب کښې يې غور کړيدی او دنورو په خبرو کښې يې خپل فکر نه دی بايللی.

" شوپنهاور

خوی او خصلت

دانسان خوی هيڅکله تغيير نه کوي. هو سړی په زلميتوب او زړښت کښې هماغه دی چې په کوچنيتوب کښې و.

دده ډير لوی هنردادی چې کله کله فريبنده (غولوونکی) صورت اختياروي او دافسون نقاب پخپل مخ غوروي.

که غواړئ چې دغه حقيقت دتجربې له مخې ځانته معلوم کړئ نو د هغه اشنا اوملګري په حرکاتو او رفتار کښې ښه دقت وکړئ چې ډير کلونه ترينه بيل شوي ياست وروسته له دغه غور او دقت څخه به داو منئ چې دده خوی او خصلت هيڅ تغير نه دی کړی او هماغه شی دی چې دمخه و.

ځينې کسان په ظاهره انکار کوي او دا خبره نه مني مګرپه باطن کښې پوره باور لري چې دانسان خوی او خصلت تغيير نه قبلوي.

همدغه سبب دی چې څوک له چانه څه ټکې برګې ويني په هغه باندې بيا اعتماد نه کوي.

که څوک د چاپه نظر يو ځل ښه ورغی دهغه په باب هم خپله نظريه نه بدلوي.

دانسان خوی او خصلت فطري شی دی او همدغه يې دلوروالي معيارد‌ی.که څوک دفطرت په لحاظ لوی نه وي نو واړه اشخاص په مصنوعي وسايلو نه لوييږي.

" شوپنهاور"

دوستانه مناسبت

سړی د ځوانۍ په وخت کښې دافکر کوي چې دانسانانو مناسبات په يوه ښه اساس او په حقيقي اصولو ولاړدی مګرکله چې دژوندانه يو څه مراحل طی کړي نو بيا پوه شي چې بشري مناسبات يې له شخصي ګټې په بل شي نه دي ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر څوک چې ډیر مال لري او دلوړ مقام خاوند دی هغه په خلکو کښې محبوب او محترم دی. هغه بل چې دښه نیت او ښو احساساتو خاوند دی‌ملګرېه دوستی کښې یې څه ګټه نشته څوک ورسره مینه نه لري.

هغه دوستي او هغه مینه چې شخصي ګټه او پټ مقاصد په کښې نه وي دلته ډیره لږه ده او له لږو خلکو سره ده.

"شوپنهاور"

بدي او ضرر

خومره چې لوړ اوعالي مبادي په یوه بد سړي کښې فاسد شویدی په ځناورو کښې هغومره نه دي فاسد. بدي په هغه شي کښې لږه ده چې دابتکار مبداپه کښې نشته ذکا چې دابتکار مبداده، بدي زیاتوي اوضرر یې ډیروي. دیوه ظالم انسان ضرر زر ځله دیوه مضر حیوان له ضرر نه زیات دی لکه چې د یوه جماد ضررله حیوان نه لږ دی او ظالم له ظلم نه ډیربددی.

" ارسطو"

لویه اشتباه

څوک چې دا فکر کوي چې پوهه او فضیلت دسړي قیمت اومقام په جامعه کښې لوړوي ډیره لویه اشتباه کوي ځکه چې دغه شی بالعکس کینه او دښمني پیداکوي نه مینه او محبت.

دعلم او فضل اظهار بل شی نه دی د نورو دناداني تائیددی. څنګه چې ثروت او مقام دسړي قیمت په جامعه کښې لوړوي علم او عقل د نورو دکینې او نفرت موجب ګرځي.

پو هان او هوښیاران د خلکو مینه او محبت نشي جلبولي بلکه بدبیني اوتمسخر ځانته جلبوي.

" شوپنهاور"

افتخار

هغه افتخار چې لکه د ځېږی ونه په ډیروخت کښې وده کوي او غځیږي دوام او پاینښت یې هم ډیروي.

هغه بل افتخار چې لکه دپسرلي بوټی ژرپیداکیږي او ژر لوئیږي له یوه فصل نه زیات دوام نه لري او ډیر ژرله مینځه ځي.

د هنر خاوند چې له ابدیت نه هر څومره زیاته استفاده وکړي یعنې په ټول انسانیت پورې تعلق ولري هماغو مره له خپل عصر څخه پردی وي. دا ځکه چې د هغه اثر د هغه په عصر پورې اختصاص نه لري بلکه دبشر دتاریخ یو جزوي د همدې لامله معاصرین ورته ښه نه ګوري بلکه بالعکس په هغو کتابونو پسې هڅه کوي چې ورځنې مسایل په کښې وي.

" شوپنهاور"

غضب او شهوت

هغه بې اعتدالي چې په غضب کښې وي له هغې بې اعتدالی نه ښه ده چې په شهوت کښې وي. یعنې دغضبي قوې افراط دشهواني قوې له افراط څخه ښه دی.

قهر او غضب دعقل غږ پوره نشي اوریدلی او داسې مثال لري لکه چې یو نوکر د خپل بادار امر لږ غوندې واوري او د تعمیل لپاره منډه واخلي یعنې امرته تراخره غوږ کښینږدي او په کار پسې وځغلي مګر شهوت دعقل یا حس په یوه اشاره د خوند اولذت په لورې هڅه کوي او امرته هیڅ نه ګوري.

دغضب خاوند مکارنه دی اوغضب هم مکر جن نه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکرله شهوت سره تړلې دی او دشهوت کاردی.
همدغه سبب دی چې دغضب په ډېروالي کښې دومره رسوايي نشته لکه چې د شهوت په ډېروالي کښې شته.
" ارسطو"

دوستي

دوستي يوازې يو ضروري امرنه دی بلکه يوه ډيره شريفه او آبرو منده عاطفه هم ده.
ځينې وايي چې دوستي يوډول مشابهت دی او هماغه اشخاص يو دبل دوستان وي چې يوله بله مشابهت لري د همدې لامله بازله بازسره اوکوتره له کوترې سره الوزي.
ځينې نورېه دې عقيده دي چې که دوه تنه يوکار او يوه پيشه لري نو هغه هيڅکله نشي دوستان کيدلی.
څوک چې دفطرت په قوانينو استاد کوي لکه (اورپيدس) هغه وايې:
د وچې ځمکې باران خوښ دی اوباراني وريځې داغواړی چې په ځمکه باران واوروي.
هرا کليتس په دې فکردی چې ضديت دنږدې کيدو موجب دی او ډيرښه موافقتونه له مخالفتونو څخه پيدادي.
دا خبرې به پرېږدو او دابه ووايو چې ددوستۍ موضوع څه شی دی؟
خيرکه لذت که منفعت؟
هغه کسان حقيقي دوستان نه دي چې دمنفعت لپاره دوستي کوي او په ګټه مين دي. د دوی دوستي به ترهماغه وخته وي چې له بله ګټه کوي او دګټې اميد موجود وي.
دچا دوستي چې په لذت بناده او په خوند پسې ګرځې هغه هم له حقيقې دوستۍ نه خبرنه دی د هغه دوستي هم بې بنياده ده ځکه چې لذت هم لکه منفعت بې ثباته دی‌او ژر ژر بد ليږي.
په دې دواړو دوستيو کښې دوست بالذات مقصو دنه دی بلکه لذت يا منفعت اصلي مقصد دی.
پوره او حقيقي دوستي هغه ده چې دښو خلکو ترمينځ پيداکيږي اوپه ښه والي بناده.
هغه خلک چې د خير خاوندان دي او د بل خير غواړي مينه يې يو له بله ذاتي او حقيقي ده.
دا دوستي په خيراو فضليت بناده او پايه يې ډيره ټينګه ده.
دوست هغه دی چې د دوست خير غواړي او خير وررسوي.
په دوستۍ کښې دا شرط دی چې يو له بله له عواطفو ډک احساسات ولري او دا احساسات او عواطف دواړو خواوته معلوم وي.
په دوستۍ کښې اميزش او الفت ناسته ولاړه ضروري ده.
دوستۍ دمساوات په اساس ټينګيږي چې هر يود بل حق اداکړي او هريو د بل محب وي.
ډيرخلک داغواړي چې د نورو محبوب شي او پخپله د هيچا محب نه وي په همدغه وجه خپل متملقين په ځان راغونډوي مګر دوستان نشي پيداکولی.
متملق هماغه دی چې خپل ځان ټيټ ګڼې يا لږ ترلږ خپل دوست ته دابښيي چې زه په تادومره نه يم ګران لکه چې ته پرماګران يې ځکه دغسې کسانو ته دوستان نشوويلی.
دوستۍ هغه مينه ده چې له دوست څخه بيرته انعکاس کوي او له يوې خوا نه نه وي همدغه سبب دی چې دانسان مينه له سرو او سپينو سره يا له ښو جامو او ښو خوراکونو سره دوستي نه ده ځکه چې له يوې خواده او بيرته انعکاس نه کوي.
په دوستۍ کښې مقابله بالمثل په کارده او بې مساواته دوستي دوستي نه ده. مينه له يوې خوا پيداکيدای شي مګر دوستي له يوه طرفه هيڅکله نه وي. دوستۍ که د لذت يا منفعت په اثروي کيدای شي چې بد خلک له بدو خلکو سره يا ښه اشخاص له بدو کسانو سره دوستان شي مګر که خير او فضيلت د دوستۍ اساس وي نو دښو او بدو ترمينځ دوستي نه پيداکيږي.
حقيقي دوستي هماغه ده چې دنيکانو اوښو خلکو په پاکو زړونو کښې ځای لري او په خير او فضيلت بناده.
" ارسطو"

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلا

ښکلا یوه منطقي قضیه ده چې صغری یې سترګې دي او کبری یې زړه دی نتیجه یې عشق دی.
"سقراط"

وحشي اومدني انسان

عمومي نظریه داده چې وحشي انسان په هیڅ ډو ل اخلاقي اصولو پابندي نه لري بلکه هروخت د خپلو غرایزو تابع وي او هر کله د خپل میل او خواهش رضا غواړي.
انسان پیژندونکي پوهان دانظریه نه مني او وایي.
وحشي هغه دی چې د ادابو او رسومو ډیر پابندوي او په ناسته ولاړه تګ او راتګ بلکه په هراقدام او هغه خبره کښې د خاصو اصولو اومقرراتو پیروي کوي، یعنې وحشي انسان هغه مریی دی چې پخپل رفتار او کردار کښې د یوې طایفې د عاداتو دلاس آله وي او متمدن انسان دغه راز نه دی.
" جان دیویی"

«پای»

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library